

tillsammans

- då, nu och i framtiden

2021

Årsredovisning

Sveriges Dövas Riksförbund

Innehållsförteckning

Inledning	3
Starkare rätt till teckenspråk	4
God hälsa och välbefinnande	8
Minskad fattigdom	10
Mer jämlikt samhälle	12
Stark dövrörelse	13
Försäljning	27
Stöd & gåvor	27
Dövas Tidning	28
Projekt	29
Skrivelser och uttalanden	31
Organisation	32
Förvaltnings- och revisionsberättelse	35
Slutord	49

Förkortningar

CEFR	Common European Framework of References for Languages, en gemensam europeisk referensram för språk
CODA	Children of Deaf Adults (barn till döva föräldrar)
DAOK	Deaf Association of Kailali
DBU	Dövblind Ungdom
DFÖ	Dövas Förening i Örebro län
DHB	Riksförbundet DHB (Riksförbundet för döva, hörselskadade barn och språkstörda barn med familjer)
DNR	Dövas Nordiska Råd
EUD	European Union of the Deaf
FEBOS	Federacion Boliviana de Sordos (Nationellt dövförbund i Bolivia)
FN	Förenta Nationer
FSDB	Förbundet Sveriges Dövblinda
GDF	Göteborg Dövas Förening
HRF	Hörselskadades Riksförbund
JLDTF	Jönköpings Läns Dövas och Teckenspråkigas Förbund
LBS	Bolivianskt teckenspråk
MSB	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
NDFN	National Federation for the Deaf Nepal
PTS	Post- och Telestyrelsen
QR	Quick Response
RAÄ	Riksantikvarieämbetet
RFSL	Riksförbundet för homosexuella, bisexuella, transpersoner, queeras och intersexpersoners rättigheter
SDF	Stockholms Dövas Förening
SDUR	Stockholms Dövas Ungdomsråd
SLCFD	Sri Lanka Central Federation of the Deaf
SLDYA	Sri Lanka Association of the Deaf Youth
SLDWA	Sri Lanka Deaf Women Association
SOU	Statlig Offentlig Utredning
SPSM	Specialpedagogiska Skolmyndigheten
Svalo	Sveriges Allmännyttiga Lotterier
SVT	Sveriges Television
TAKK	Tecken som Alternativ och Kompletterande Kommunikation
TSS	Tecken Som Stöd
TUFF	Teckenspråksutbildning för föräldrar
UH	Unga Hörselskadade
VGDL	Västra Götalands Dövas Länsförbund
WFD	World Federation of the Deaf

Inledning

Det är med glädje vi på Sveriges Dövas Riksförbund, SDR, presenterar denna årsredovisning som sammanfattar det gångna årets verksamhet. Det är också med stolthet vi ser tillbaka på år 2021 och på de enorma insatser som förbundet utfört.

En av årets största händelser var vår historiska kongress som för första gången genomfördes digitalt. En ny erfarenhet som vi delar med många andra är nya mötesformer på digitala plattformar. Tack vare de gedigna förberedelserna fram till kongressen kunde medlemmar, föreningar och förbund genomföra och följa kongressen utan några avkall på den demokratiska processen. Med kongresstemat *Tillsammans – då, nu och i framtiden* och kongressens uttalande har fokus legat på att tillgång till sin historia och sitt kulturarv är en fråga om demokrati och mänskliga rättigheter. Under året har vi genom projektet *Dövas historia – en saknad länk i Sveriges kulturarv*, med finansiering av Riksantikvarieämbetet, fullgjort en kartläggning som ska fortsätta leda vårt arbete mot målet om ett samhällsbärande kulturarvscentrum med kompetens och kunskap om och kring dövas kultur och historia.

En annan stor fråga under året har varit pandemin och hur våra medlemmars tillvaro och vardag påverkats. Något som har varit tydligt är hur tolktjänsten anpassats efter rådande restriktioner och hur olika lösningar har erbjudits så att döva kan få god sjukvård och information samt delta i viktiga möten på distans. Det har inte alltid fungerat optimalt och ofta har vårt inflytande och medbestämmande marginaliserats. Distanstolkning har blivit något vanligt förekommande under den rådande situationen men det är ett komplement och ingen ersättning för tolk på plats.

De tekniska plattformarna och dess kvalitet som förbättrats i rasande fart bidrog även till förbundets möjligheter att anordna digitala föreläsningar och interaktioner genom gruppdiskussioner. Vi har arrangerat även en nationell föreläsningsserie om audism för medlemmar, samarbetspartners och professionella där vi belyser många aspekter inom kultur, språk, minoritet (-stress) och psykisk hälsa. På olika arenor och samråd har SDR även belyst dövkompetens som en av flera vinnande faktorer för dövas inkludering och involvering i samhällets alla instanser. Dövkompetens måste erkännas och ges större plats i olika verksamheter, vilket vi lyft i bland annat samtal, debatter och skrivelser.

När jag ser tillbaka på året 2021 är jag stolt över att SDR bedrivit en stor landvinning i det digitala och tekniska landskapet tillsammans med våra föreningar. Vi är flera erfarenheter rikare nu genom olika former av digitala arrangemang såsom kongressen och Dövas Dag. Dessa vände sig till en stor publik och allt skedde på det svenska teckenspråkets villkor.

År 2021 är det avslutande året för förbundets handlingsprogram *Teckenspråk – en hållbar framtid 2018 till 2021*. Vi har därför med distriktsorganisationer haft gemensamma diskussioner och eftersträvat transparens i vårt arbete med framtagandet av ett nytt handlingsprogram för perioden 2022 till 2025 fram till årsskiftet. Precis som tidigare är kongressmotioner grunden och vi ser fram emot det kommande arbetet där vi kommer att fördjupa vår viktiga samverkan med förbund, medlemsorganisationer och anslutna organisationer.

Återigen kan vi se att SDR gör mycket och ALLT får inte plats, varken i min inledning eller i årsredovisningen. Alla är välkomna att läsa vidare och få en uppfattning av vad SDR gjort i många fler frågor. Kanske just DU har varit involverad på något sätt?

Avslutningsvis vill jag rikta ett stort tack för förtroendet att få fortsätta leda förbundets arbete tillsammans med förbundsstyrelsen för våra medlemsorganisationer och medlemmar i ytterligare fyra år.

Asa Henningsson, förbundsordförande

Starkare rätt till teckenspråk

Teckenspråksmiljö

Teckenspråkets ställning och människors rätt till svenskt teckenspråk i samtliga sammanhang är den mest centrala frågan vårt förbund arbetar med. Under 2021 har ett stort fokus varit på teckenspråksmiljö, hur en god sådan ser ut och kan definieras. SDR:s förbundsstyrelse har därför haft en temadiskussion kring begreppet teckenspråksmiljö i skolan. En policy om utbildning *Likvärdig utbildning för döva barn* har tagits fram. Den talar tydligt om vad SDR står för och tycker kring teckenspråk och teckenspråksmiljö i skolan. Den färdigställs och publiceras under 2022. Här markerar vi att ALLA barn har rätt till svenskt teckenspråk i skolan.

För att kunna utveckla det svenska teckenspråket är en fullgod teckenspråksmiljö en självklarhet. Den förutsätter personal som är fullt teckenspråkiga och där har SDR följt bland annat genom SPSM:s Intresseråd vad som händer i specialskolan. Vi bevakade att SPSM följer språkplanen och tryckte på för ökad både språk- och kulturkompetens hos personalen. Vi har haft dialog med SPSM, Skolverket och Skolinspektionen kring olika skolfrågor och personalens teckenspråksfärdighet är den prioriterade frågan. Inom specialskolan testas personal (CEFR) för att kunna ge rätt kompetensutveckling. Ändå är tolkanvändningen ett oroande inslag i specialskolorna vilket vi har lyft i flera sammanhang. God teckenspråksfärdighet är grunden för en god teckenspråksmiljö för alla. God teckenspråksmiljö gynnar språkutvecklingen som ger barnen styrka, självtro och delaktighet i samhället som vuxna.

Vi har också följt frågan om den reviderade läroplanen för förskolan som från 1 juli 2019 ger barn i förskolan rätt till teckenspråk. I juni under ett webinarium för personal och huvudmän i förskolan, arrangerat av SPSM, om att

främja teckenspråk i förskolan har förbundet lyft vikten av språkfärdighet, döva förebilder men också betonat att svenskt teckenspråk inte ska förväxlas med TSS och TAKK. Vi lyfte också hur viktigt det är med samverkan över kommungränserna för att tillvarata och effektivisera tillgång till teckenspråkigkunnig personal. SDR kommer att fortsätta följa upp hur tillgång till teckenspråk och teckenspråksmiljöer i förskolan ska förverkligas.

Nätverk för teckenspråkslärare

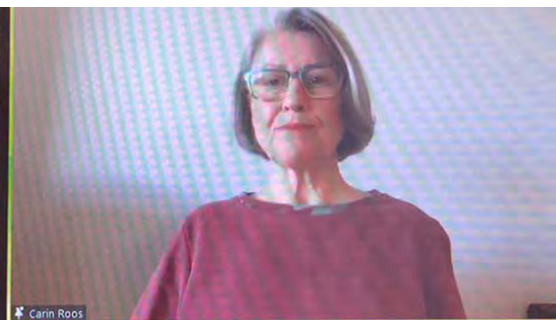
I samarbete med Institutet för språk och folkminnen, Isof, genomfördes ett digitalt seminarium för teckenspråkslärare den 9 mars. Temat var 12 argument om teckenspråk – digitalt seminarium för dig som är teckenspråkslärare. Carin Roos, Senior Professor i specialpedagogik, föreläste om betydelsen av tecken och teckenspråk. Jenny Nilsson, barnombudsman från SPSM, berättade om barnrättsperspektiv kring rätten till språklig och kulturell identitet. Modersmålsundervisning i grundskolan var ämnet för föreläsningen av Tommy Lyxell från Språkrådet medan Per Markström, teckenspråkslärare på SPSM, berättade om fjärrundervisning i svenskt teckenspråk.

Ungefär 80 deltagare deltog på seminariet som också gav möjligheter till givande gruppdiskussioner. SDR har tagit initiativ till ett återbildande av teckenspråkslärarföreningen, som också utgjorde den avslutande diskussionen på seminariet. Efter seminariet har SDR, genom mejlutskick och sociala medier, efterfrågat teckenspråkslärare som vill ingå i ett nätverk för att återbilda föreningen. Intresset var tyvärr vagt men förbundsstyrelsen avser att fortsätta lyfta frågan eftersom en teckenspråkslärarförening skulle bli ett värdefullt tillskott i vårt gemensamma arbete.

12 argument om teckenspråk

Gester – för språkutveckling, kognitiv utveckling och komplement till talat språk

- Bearbetas som språk och påverkar minnet positivt (Macedonia, et al., 2011)
- Triggas igång talspråksutveckling (Demir-Lira, et al., 2018; Goldin-Meadow, 2017; Tomasello, 2008)
- Stöd för att hitta ord, speciellt för de med språkstörning (Mainela-Arnold, et al., 2014)

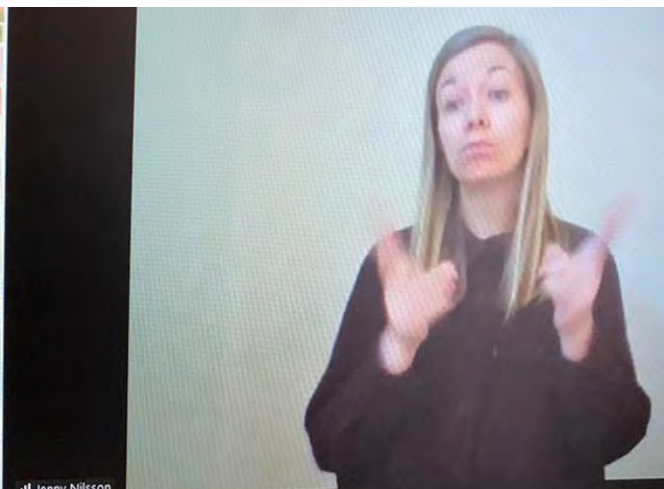
Barnrättsperspektiv kring rätten till språklig och kulturell identitet

Tre argument för barnets rättigheter

Jenny Nilsson, barnombud

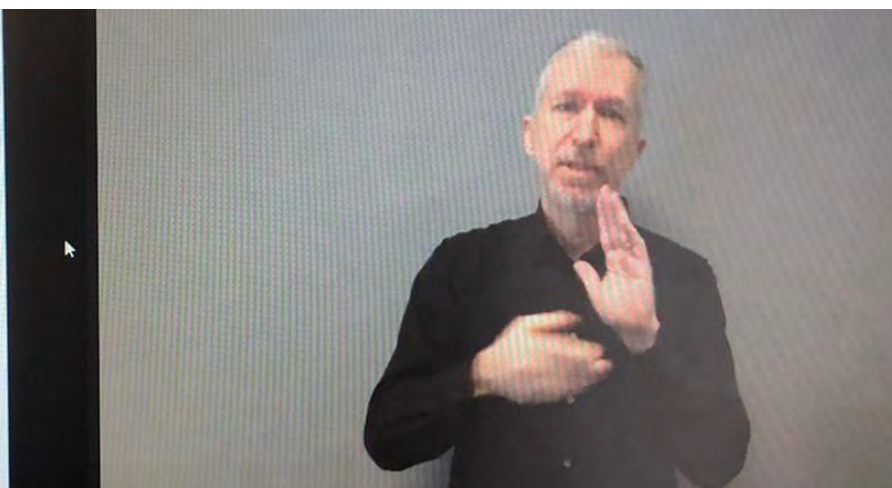
Specialpedagogiska skolmyndigheten

Modersmålsundervisning i grundskolan – tre argument

Digital konferens för teckenspråklärare
10 mars 2021

tommy.lyxell@isof.se

Fjärrundervisning i svenskt teckenspråk

3 argument för varför det är fördel med fjärrundervisning

Per Markström, Teckenspråksutbildare

Specialpedagogiska skolmyndigheten

Per Markström

Språkdeprivation

Under år 2020 planerade förbundet att arrangera en konferens om språkdeprivation men med anledning av pandemin hade vi förhoppningen att genomföra den under år 2021 i stället. Dock var smittspridningen fortsatt stor under 2021 och därför blev konferensen återigen uppskjuten. Dialog om medverkan i vår konferens har dock genomförts med en rad forskare som arbetar med frågor kring språkdeprivation och närliggande ämnesområden.

Sedan tidigare har Region Skåne gjort en forskningsöversikt Konsekvenser av språklig deprivation hos vuxna teckenspråkiga döva (2016). I september 2021 presenterade Region Stockholm en kartläggning om bemötande, bedömning och stöd gällande försenad teckenspråksinläring. Här har verksamhetschefer och berörda enhetschefer inom Habiliteringar i Sverige bidragit med sina svar. Resultatet av kartläggningen ger förhoppningsvis olika habiliteringsfunktioner och vårdpersonal stöd i hur de kan bemöta, vårda och stötta personer med misstänkt språkdeprivation. Kartläggningen ger också förslag på arbetssätt och fördjupningar, då det är viktigt att fortsätta följa utvecklingen och främja ännu mer forskning inom området. SDR följer även forskningsprojektet Dövas nyanländas flerspråkiga situation i Sverige på Stockholms universitet. Projektet avslutas 2023.

SDR har spridit medvetenhet om språkdeprivation och dess konsekvenser. Men också har vi spridit förståelse om vikten av mer kunskap hur språkdeprivation kan förebyggas och hur samhället på bästa sätt ska bemöta och tillvarata de behov som personer med språkdeprivation har. SDR anser att språkdeprivation ska fastställas som en diagnos, vilket också uppmärksammades i Dövas Tidnings specialnummer Allt om teckenspråk.

Coronapandemin

I likhet med år 2020 hade pandemin och smittspridningen av covid-19 en stor påverkan på människors vardag, vårt samhälle och förbundets arbete. Under året 2021 har förbundet fortsatt bevakat och följt upp vikten av samhällsinformation på svenskt teckenspråk, både nationellt och regionalt. Aktuell information om situationens utveckling, aktuella restriktioner och vaccination utöver tillgängliga kontaktvägar för sjukrådgivning och bokning av vaccination var de frågor som förbundet tittade mest på.

I ett uppföljningsmöte med MSB den 29 oktober sammanfattade förbundet hur våra döva medlemmar upplevde informationsflödet och hur otillgängligt det var under pandemin. Vår presentation bestod av en tidslinje med start i januari 2020. Det var då Sverige fick sitt första fall och Folkhälsomyndigheten gav information om att viruset skulle betraktas som ett internationellt hot mot människors hälsa. Vi visade under mötet olika situationer hur information fanns i tv och olika webbsidor. Det fanns både bra och dåliga lösningar. Vikten av att viktig och nationell samhällsinformation ska nå alla medborgare var centralt under mötet och informationen måste vara tillgänglig så att alla kan ta del av den. Allt för ofta kunde vi konstatera under pandemins början att rutiner och lösningar inte fanns på plats. Vi tog även upp om den bristande informationen som fanns på regional nivå då den var mycket sämre än på nationell nivå. Detta kunde vi konstatera utifrån vår granskning och den enkät SDR skickade ut till Sveriges regioner under 2020.

Mötet med MSB avslutades med att förbundet framförde förslaget om ett samråd för regelbunden dialog och utveckling. Då kan vi fortsätta den betydelsefulla dialogen i en gemensam strävan efter att förbättra tillgängligheten för döva vid samhällskriser. Det finns en rad områden som behöver utvecklas och vi nämnde flera. Några exempel är 1177 som idag knappt har någon information på teckenspråk, hur vi kan säkra att Viktigt meddelan-

de till Allmänheten (VMA) när döva och att registreringskravet för SMS112 på SOS Alarm behöver tas bort så att vi kan kontakta dem vid akuta situationer. Det har varit ett omfattande bevakningsarbete för förbundet under pandemin och vi behöver fortsätta lyfta att rätten till trygghet och säkerhet gäller även döva.

Förbundet följde också upp kritiken mot SVT Språk & Tillgänglighet som framfördes i en skrivelse den 11 december 2020. Under våren 2021 hade vi uppföljningsmöten med SVT vid två tillfällen, den 23 mars och den 19 april. Uppföljningen gällde i huvudsak hur den döva publiken skulle veta om och var det finns teckenspråkstolkning vid pressträffar och extra nyhetssändningar, oavsett om det är SVT:s egna tolkar eller av andra ordnade tolkar. SVT hade tidigare meddelat att deras teckenspråkstolkare går in vid så kallade breaking news. Det är nyhetsredaktionen som beslutar om det är breaking news, vilket innebär att man avbryter mitt i pågående program för att extrasända. Det är där tolkar ska kunna komma in tidigast 30 min på vardagar och 2 timmar på helger. Vid ett flertal gånger sändes pressträffar och extra nyhetssändningar utan teckenspråkstolkning i broadcast, det vill säga i TV-sändningen. Detta medförde att det var svårt att hitta sändningen av teckenspråkstolkningen eftersom det kunde variera mellan SVT1, SVT2, SVT24 och även i SVT Play. SVT Språk & Tillgänglighet var medvetna om navigeringsproblem och att det var svårt att hitta teckenspråkstolkningarna. Detta tog de till sig för utveckling så att det blir tydligare och vi kan navigera till rätt kanal och plats betydligt snabbare.

Teckenspråkstolkningen vid SVT:s studio-diskussioner före och efter pressträffar drogs in och döva gick miste om resonemang om vad som antas skulle tas upp och analyser samt summeringar om vad som sagts efteråt. SVT:s egna analyser visade att dessa studio-diskussioner höll en lägre kvalitet och då

ansåg SVT att teckenspråkstolkningen inte skulle sättas in där. Deras egna tolkar behöver tid för att förbereda och tolka andra ordinarie TV-program. Programmet Agenda ansågs vara ett exempel på ett fördjupande program som höll hög kvalitet, även i teckenspråkstolkningen.

Under pandemin har förbundet också bevakat frågor kopplat till teckenspråkstolkning och hur omfattningen av distanstolkning ökat. Alltför ofta saknades dialog med och medbestämmande av tolkbeställaren, samtidigt som ansvaret för hur tolksituationen tekniskt bäst skulle genomföras ofta lades på döva. Det finns flera faktorer som talar för att distanstolkningen kommer att bli ett utbrett fenomen – även efter pandemin. Detta uppmärksammade vi även bland annat i vår opinionsbildande tolkkampanj. Se sida 11.

När allt fler möten och aktiviteter förflyttas från fysiska arenor till digitala plattformar är risken större för ett digitalt utanförskap. Här är döva äldre en särskilt sårbar grupp. Digital användning bland döva äldre har under året varit en fråga som SDR tillsammans med SDP avser att fortsätta främja och utveckla genom projektet DigiDöv, som beviljades projektmedel. Se sida 29.

Ett flertal av SDR:s regionala och lokala organisationer har också under året fått rådgivning och vägledning kring pandemins påverkan på deras arbete och verksamhet. Det har bland annat handlat om hur verksamheterna ska förhålla och anpassa sig till rådande restriktioner och krav på vaccinbevis.

God hälsa och välbefinnande

Psykisk hälsa

Minoritetstress och utanförskap innebär ökade risker för döva att drabbas av psykisk ohälsa. Det råder stor samtidigt en stor brist på olika former av insatser, rådgivning och stödfunktioner på svenskt teckenspråk i samhället.

Coronapandemin medförde fortfarande under 2021 stora konsekvenser för människors psykiska hälsa. För döva som redan sedan tidigare upplevde psykisk ohälsa var detta förödande, då myndigheterna avrådde från exempelvis fysiska besök och kollektivtrafik. Dagliga rutiner som tagit lång tid att bygga upp till en fungerande vardag styckades upp och raserades på kort tid. SDR har motioner från våra föreningar som berör området psykisk hälsa och de utgör grunden till den projektansökan vi formulerat till Arvsfonden. Vid årets slut hade inte något beslut om ansökan tagits ännu.

Arbete för ett nationellt kunskapscenter

Alltför ofta får SDR kännedom om hur felaktigt bemötta, behandlade och utredda döva blir av okunniga handläggare inom till exempel socialtjänsten, Försäkringskassan, polis, domstolsväsendet, arbetsförmedlingen och sjukvården. Dessa är instanser som har stor inverkan på dövas livsvillkor och också kan ta beslut som är felaktiga och baseras på oförståelse, okunskap och bristande kommunikation. Döva är "sällan-ärenden" hos många handläggare runt om i Sverige. Detta gäller även för döva med kognitiva och andra funktionsvariationer samt nyanlända svenskar.

Det finns ett stort behov av en samordnad nationell kunskap som också skulle bidra till att det blev ett mer likriktat stöd och mer samlad kompetens. Ett nationellt kunskapscenter kan utgöra ett stöd för ansvariga handläggare i deras arbete med döva. På så sätt kan beslut som berör döva bli mer adekvata utifrån patient- eller rättssäkerhet och vi kan uppnå ett mer likvärdigt stöd i hela landet. Frågan om ett nationellt kunskapscenter har varit aktuellt under flera år och även aktualiserats återkommande gånger genom motioner till vår kongress. Utifrån dessa motioner har arbetet under 2021 fortsatt genom att ta fram ett förslag på projektansökan Dövcenter – nationellt kunskapscenter för dövfrågor till Arvsfonden. Inget beslut har kommit förbundet tillhanda vid årets slut.

Äldre döva & digitalt utanförskap

PTS har under året bjudit till nätverksmöten för att diskutera den snabbt växande digitaliseringen under pandemin och hur dövas förutsättningar till delaktighet påverkas. SDR har under 2021 deltagit vid flera träffar och konstaterat att tillgängligheten inom den digitala sfären för döva är mycket eftersatt. PTS har ofta hänvisat de äldre målgrupperna till olika digitala guider och supportfunktioner såsom Seniornet, Digidel, Veteranpoolen och Teachbuddy. Men ingen av dem har information eller service på teckenspråk. Förbundet har vid ett flertal tillfällen påpekat att de digitala tjänsterna måste översättas till teckenspråk, men från PTS sida har detta inte prioriterats högt nog. Översättningar ska göras men det är oklart när det sker.

SDR har ett nära samarbete med Sveriges Dövas Pensionärsförbund, SDP, som har delat med sig hur deras verksamhet och aktiviteter runt om i landet påverkats av pandemin och Folkhälsomyndighetens rekommendationer. Fysiska träffar har ställts in om de inte kunde anordnas utomhus. Dessa träffar har varit av social karaktär där pensionärerna tagit med sin egen stol, kaffetermos och filt för att sitta ute och prata en stund. När det blir för kallt utomhus eller årstiden inte längre tillåter uteblir träffarna. Vissa större föreningar stängde sin verksamhet helt eftersom medlemmarna i annat fall skulle tvingas åka kommunalt, vilket Folkhälsomyndigheten avrådde ifrån. Att ordna verksamhet på plats och till exempel använda munskydd är inte att tänka på för våra döva medlemmar. Alternativet var då att lägga ner de fysiska träffarna och i stället genomföra digitala träffar.

Här uppstod det många problem genom att årsmöten, föreningsmöten och styrelsemöten skulle genomföras på distans. Många var väldigt osäkra på hur det skulle gå till och det var en prövning att på kort tid utbilda aktiva medlemmar att hantera olika digitala mötesplattformar eller Facebook. Dock var det mycket svårt att nå de allra äldsta då de inte var vana att använda smartphone, läsplatta eller dator.

Detta i kombination med den digitala teknikens snabba utveckling och den snabbt växande användningen av olika digitala mötesplattformar motiverade SDR till en egen undersökning. Vi kunde tidigt konstatera att den snabba omställningen till det digitala samhället gjorde att äldre döva inte "hängde med" och hamnade i ett ofrivilligt utanförskap. Ett utanförskap som påverkar äldre dövas delaktighet i både majoritetssamhället och tillgång till olika tjänster och myndighetskontakter men också möjligheten att delta i dövsamhället, föreningsaktiviteter och ha tillgång till teckenspråkiga mötesplatser. Det utgjorde grunden när vi tillsammans med SDP utformade projektansökan DigiDöv – en digital guide för äldre döva. Se sida 29.

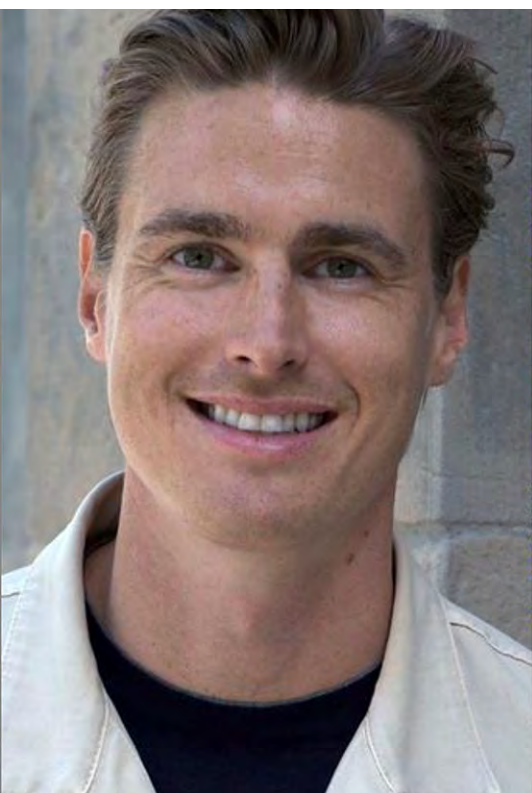
Enligt vår verksamhetsplan 2020 skulle SDR skapa ett påverkansverktyg kring äldre frågor men detta blev uppskjutet till 2021. Under året har förbundet dock lagt fokus på formulering av ovan nämnda projektansökan, där vi har förhoppning om en större kunskap och kännedom om situationen för döva äldre i Sverige. Genom kunskap som fås genom projektet kan vi därför utforma ett verktyg för lokala och regionala föreningar samt deras arbete med äldre frågor.

Taxiförarlegitimation och körkortsteori

Döva i Sverige hindras från att jobba som taxiförare på grund av medicinska krav på hörselförmåga. I ett remissvar på Transportsstyrelsens förslag på nya föreskrifter och allmänna råd har SDR påtalat det orimliga i kravet på verbal kommunikation, speciellt när taxiföraryrket också inkluderar sjukresor, skolskjuts och färdtjänst. SDR har påpekat att det finns stora risker för kommunikationsmiss när föraren inte kan kommunicera med exempelvis döva skol- och förskolebarn och passagerare med dövblindhet. SDR har i remissvaret även uppmärksammat och gett goda exempel på länder där döva jobbar som taxichaufförer. Som en led i detta arbete har SDR tillsammans med Bolt skrivit en debattartikel som publicerades i Göteborgsposten (6 oktober 2021) där även bristen på taxiförare uppmärksammades.

Transportsstyrelsen har svarat att de nya föreskrifterna om proven för att ta taxiförarlegitimation inte hindrar provskrivaren från att använda tekniska hjälpmedel eller teckenspråkstolk. Då kan döva exempelvis ta emot muntliga instruktioner under färden. Dock återstår regelverken med medicinska krav som innebär att föraren ska kunna höra och uppfatta tal på fyra meters avstånd. För att det ska vara möjligt att ta taxiförarlegitimation måste dessa krav fortfarande uppfyllas. SDR kommer att arbeta vidare för att få till en ändring i kraven så att döva kan vara verksamma inom taxibranschen.

I frågan om en uppdaterad version av boken om körkortsteori på teckenspråk har följts upp och SDR fortsätter påverkansarbetet för att en sådan ska tas fram.

Samhällsinformation på teckenspråk

Döva har rätt enligt lagstiftning och mänskliga rättigheter till information på svenskt teckenspråk men under coronapandemin blev det uppenbart att en naturlig kunskapsinstans, kontaktvägar och kvalitetssäkring saknades. Offentlig sektor och andra aktörer har under 2021 efterfrågat riktlinjer och vägledningar om teckenspråkstolkning och översättning i olika former av kanaler för samhälls- och myndighetsinformation.

Under året har förbundet konstaterat att lagstiftning som syftar till att säkerställa tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning alltför ofta exkluderar målgruppen döva. Lag om tillgänglighet till digital offentlig service trädde i kraft 2019 och baseras på ett EU-direktiv som saknar krav på teckenspråk. Samma brist finns även i Web Content Accessibility Guidelines, WCAG, och har därför en negativ påverkan för döva i hela världen. Därför behövs en kraftsamling kring att öka kunskapen kring behovet av information på teckenspråk, både nationellt men också internationellt. WFD har gjort riktlinjer om bland annat hur stort utrymme tolkningen bör ha, tolkningens placering och var sändningarna ska finnas. Dessa har varit värdefulla i förbundets arbete och under olika dialoger om tillgänglig samhällsinformation.

Förutom att SDR har skickat enkät till Sveriges regioner med frågor om hur corona-relaterad information översätts och tillgängliggörs för döva medborgare har förbundet också svarat på ett flertal frågor kring detta. Frågorna har kommit från den offentliga sektorn och myndigheter som saknar tydliga vägledning och riktlinjer i hur man tar fram översättningar på teckenspråk. Vad ska översättas, vem kan översätta och hur ska det distribueras bäst var återkommande frågor. Men också hur ska de veta att den levererade teckenspråksöversättningen uppnår ställda krav och den kvalitet som eftersträvas? Här återstår ett arbete som behöver fortsätta för att sprida information och kunskap om vikten av information på teckenspråk samt riktlinjer och rekommendationer inför översättningar till teckenspråk.

En samlad tolktjänst

SDR har under 2021 fortsatt arbetet med att påverka den statliga tolktjänstutredningen, Förstärkt tolktjänst för jämlikhet och delaktighet (S2020:11). Förutom en intern arbetsgrupp har SDR också haft samråd med utredningen samt varit representerade i utredningens expertgrupp. Förbundet har regelbundet och ett flertal gånger förmedlat omvärldsbevakning och tolktjänstrelaterade frågor från dövsamhället till utredningen. Ett par exempel är regeringens svar på FN-kommitténs beslut i fallet Richard Sahlin och hur döva nekas tolkning vid Komvux.

Under hösten 2021 har SDR bedrivit en opinionsbildande kampanj *Jämlikhet på riktigt – reformera tolktjänsten* där vi med hjälp av dövas berättelser och erfarenheter av tolktjänsten uppmärksammat flera systematiska problem. Tillsammans med deras berättelser har vi SDR gett vår syn på saken och vad vi ser är lösningen, samt spridit dessa till politiker och företrädare för myndigheter. Kampanjen har haft en viss påverkan då vi fått reaktioner i våra sociala medier men också fått svar från ett antal ansvariga politiker som bekräftat att de tagit del av och berörts av de personliga berättelserna.

Parallellt med detta har SDR:s samarbete med SDUF, FSDB, DBU, Riksförbundet DHB, HRF och UH fortsatt. SDR har haft rollen att sammankalla till vår gemensamma arbetsgrupp där organisationer som tillhör ordförandegruppen deltar.

Enligt den ursprungliga planen skulle den statliga tolktjänstutredningens arbete vara färdigt den 15 januari 2022. Regeringen har dock förlängt utredningstiden med två månader. Utredningen ska vara slutförd den 15 mars 2022.

Utbildningspaket till myndigheter

Förbundet avser att utveckla någon form av turkos certifiering. Det ska visa att verksamheten, företaget eller organisationen genomgått ett utbildningspaket om döva och teckenspråk. Arbetet är påbörjat då vi haft flera dialoger med potentiella aktörer att samarbeta med för att utveckla en webbaserad utbildning.

Juridisk kompetens & rådgivning

SDR har anlitat en extern expertis för att utreda för- och nackdelar med att knyta an juridisk kompetens till förbundet och tänkbara former för det. Resultatet blev en projekt-rapport som påvisar olika lösningar för förbundet. Bland annat kan förbundet ha en egen förbundsjurist, kontakta försäkringsbolag för deras juridiska rådgivning, skapa en egen pool med juridisk kompetens eller ta initiativ till ett projekt som på sikt formar det SDR behöver. Det finns frågor som exempelvis vilken typ av hjälp medlemmar vill ha och hur förbundet tillsammans med föreningarna ska kunna hantera dessa önskemål. Förbundet kommer att ta initiativ till ett projekt med rapportens förslag och resonemang som grund.

Mediestrategisk policy

Under året påbörjades arbetet med utformning av en mediestrategisk policy. Syftet är att, i likhet med våra andra politiska policys, tydligt tala om vad SDR står för och tycker i olika politiska frågor. Den mediestrategiska policyn färdigställs under 2022.

Samarbete med Civil Rights Defenders

SDR inledde under 2020 ett samarbete med Civil Rights Defenders, CRD, och deras treåriga projekt "Tvångsvårdad men inte utan rättigheter". CRD är en internationell människorättsorganisation som bedriver påverkansarbete, juridiska processer och informerar om mänskliga rättigheter globalt. I Sverige arbetar de bland annat med att uppmärksamma frågor om rätten till rättvisa rättegångar och hur mänskliga rättigheter kränks inom låsta institutioner.

I samarbetet har SDR bidragit med sakkunskap och texter till en digital plattform för advokater som i sitt arbete möter döva klienter och delat med oss vad advokaterna behöver tänka på för att trygga dövas rättssäkerhet i olika processer. Processtöd – en digital plattform för advokater lanserades i november 2021 och samarbetet kommer att fortsätta minst till den 15 januari 2023, enligt avtal. processtod.se

Historisk kongress

Den 4 till 6 juni genomfördes SDR:s kongress för första gången digitalt på grund av pandemin. Livesändningen gjordes från Niclas kök & bar i Örebro med 44 ombud från 15 regionala organisationer som var representerade på digitala skärmar runt om i landet för att följa kongressen. Kongressens tema var *Tillsammans – då, nu och i framtiden*. Valet av tema utgick från det gemensamma arbetet där vi tar ett ansvar för att skapa ett hållbart samhälle där teckenspråket är självklart. Genom ett gemensamt språk har vi en gemensam döv-historia - och kultur vilket fortfarande skapas för att bli morgondagens historia och kulturarv.

Alexandra Royal och Isabella Hagnell Westermarck ledde kongressdagarna och Teddie Sundqvist och Channah Larsdotter var kongressekreterare. 45 motioner och en proposition behandlades. Årsredovisningarna för de fyra gångna verksamhetsåren 2017–2020 inklusive de ekonomiska berättelserna gick igenom. Handlingsprogram för 2022–2025 klubbades och styrelseval genomfördes. Alla ombud röstade genom en digital röstningsapp, Percap.

SDR:s nya förbundsstyrelse 2022–2025: Åsa Henningsson, förbundsordförande, Joakim Hagelin-Adeby, vice förbundsordförande (ny), Daniel Littorin, förbundskassör, Romel Belcher, ledamot (ny), Maria Hermanson, ledamot, Pia Johnsson-Sederholm, ledamot (ny), Hedvig Ledung, ledamot (ny), Magnus Ryttervik, ledamot (ny) och Lea Strandberg, ledamot (ny).

För att göra den digitala kongressen så smidig och användarvänlig som möjligt har förbundet under våren bland annat erbjudit kurser till våra lokala och regionala organisationer om hur man hanterar den digitala plattformen Zoom. Fem digitala påverkanstorg och genomgång av den digitala röstningsappen Percap genomfördes för ombud som skulle vara med på den digitala kongressen så att de blev väl förberedda.

Under kongressen offentliggjorde vi också vinnaren av vår tävling där vi efterfrågat bidrag av den svenska nationalsången på svenskt teckenspråk. Vid kongressens avslutning, som inföll på Sveriges nationaldag, visades det vinnande bidraget.

Flera nya ansikten i SDR:s nya förbundsstyrelse.

Från den digitala kongressen

Gamla förbundsstyrelsen tackar för sig.

Alla deltagare på SDR:s kongress.

Kongressens funktionärer.

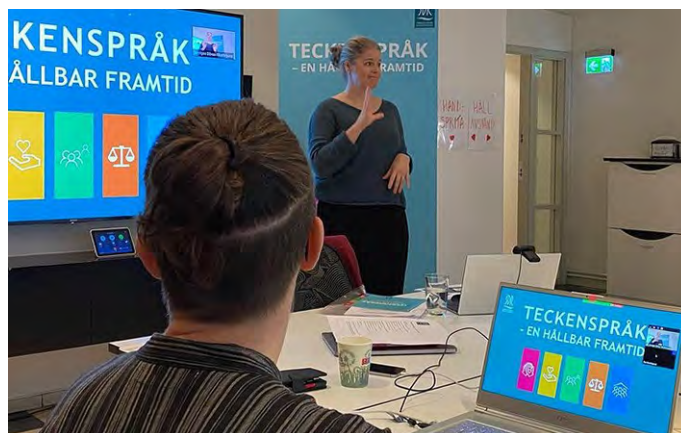
Handlingsprogram för 2022 till 2025

Förbundet utformade ett nytt handlingsprogram för perioden 2022 till 2025 efter kongressens behandling av och beslut om motioner. I likhet med föregående handlingsprogram är målen fortfarande inspirerade av Agenda 2030 och de globala målen. En skillnad är att vi nu även lyfter principen om att *Ingen ska lämnas utanför*. Handlingsprogrammet behåller titeln *Teckenspråk – en hållbar framtid* och följande fem områden: Starkare rätt till teckenspråk, God hälsa och välbefinnande, Minskad fattigdom, Mer jämlikt samhälle och Stark dövrörelse.

Den 19 och 20 november genomfördes ett föreningsforum på Riksteatern i Hallunda för att förankra och diskutera förslaget med alla distriktsorganisationer. Föreningsforum genomfördes i hybridform, med både deltagare fysiskt på plats och på distans. Förbundet hörsammande tidigare inkomna önskemål om en modell för motionsuppföljning för att tydliggöra hur arbetet med olika motioner fortskrider. En sådan modell presenterades även under föreningsforumet, med positivt gensvar. Förbundsstyrelsen fastställde det nya handlingsprogrammet vid ett styrelsesammanträde i december. Tidigt under 2022 kommer handlingsprogrammet att formges och distribueras till SDR:s organisationer.

Föreningsforum genomfördes i hybridform, med deltagare både på plats och på distans.

Intressanta diskussioner om förbundets handlingsprogram för 2022 till 2025.

SDR arrangerade Dövas Dag

Uppsala Dövas Länsförening gav SDR beskedet att de ställde in deras arrangemang av Dövas Dag i Uppsala 2021. SDR gick då ut med en förfrågan om det finns någon annan förening som vill arrangera Dövas Dag 2021 istället. Efter att inga intresseanmälningar kommit tog SDR arrangörskapet för ett digitalt firande den 18 september med Rebecca Drammeh som programvärd.

Programmet innehöll bland annat Stolyoga med Debbie Rennie, Tillsammans - En stark dövrörelse med Sveriges Dövas Riksförbund, Sveriges Dövas Pensionärsförbund och Sveriges Dövas Ungdomsförbund. Dessutom bidrog våra samarbetsorganisationer Svenska Dövidrottsförbundet, Västanviks folkhögskola, Stockholms universitet, Riksteatern Crea och Sveriges Teckenspråkstolkars Förening med inslag om vad som händer hos dem. Ur programmet togs det upp kring hur man bryter tystnadskulturen där Matilda Bergkrantz var moderator och gästades av Mia Modig från Nationell Kvinnojour och stöd på Teckenspråk, Camilla Lindahl från Barn- och ungdomsjour på Teckenspråk, Patrik Nordell från projektet Äkta Man och aktivisten Romel Belcher. Döva teckenspråkstolkar med Niclas Björkstrand, Lena Rydén och Lars-Gunnar Möllefors, med flera berättade om yrket och utbildningen och hur man kan använda döva teckenspråkstolkar. Mindy Drapsa från Riksteatern Crea hade ett samtal tillsammans med förbundsordförande Åsa Henningsson om vad dövkompetens är och varför det är viktigt.

Avslutningsvis presenterades platserna för kommande Dövas dag 2022 (Uppsala) och 2023 (Malmö).

Handbok om Dövas Dag

SDR ska tillsammans med föreningar utforma en handbok för Dövas Dag-arrangörer, som handlar om bland annat säkerhet, budget och finansiering, programutformning, information och checklista. Handboken ska finnas på både svenskt teckenspråk och svenska. Pandemin har även medfört att digitala evenemang blivit vanligare och det kan komma att påverka hur Dövas Dag kan genomföras. Under året har en arbetsgrupp bildats och består av representanter från tidigare arrangörer tillsammans med nästa Dövas Dag-arrangör. I december hade gruppen sitt första möte där bakgrund till handboken och dess vision togs upp. Målet är att handboken ska vara färdigställd hösten 2022.

Omgjorda webbplatser

Arbetet med omgjorda webbplatser som påbörjades 2020 fortsatte under 2021 med hjälp av ett konsultföretag. Lanseringen av Dövas Tidning (**dovastidning.se**) skedde i slutet av februari. SDR:s webbplats **sdr.org** inklusive insamling lanserades i april. En separat webbplats för SDR:s kongress (**kongress.sdr.org**) lanserades redan i januari för att handlingar inför kongressen skulle vara tillgängliga redan då.

Dessa lanseringar var efterlängtade då både Dövas Tidning och SDR:s gamla webbplatser funnits i åtta år och hade en del begränsningar. Ambitionen och målet med dessa nya och omgjorda webbplatser är att ge känslan av en modern och uppdaterad webbplats. Detta blev möjligt genom en ny gemensam plattform för webbadministration och ny betalvägg för smidiga betalningar via internet. Utöver detta satsades också på att synliggöra svenskt teckenspråk. På SDR:s webbplats finns det över 200 filmer på svenskt teckenspråk. Dock ställde pandemin till fortsatta problem för konsultföretaget så lanseringen av webbshoppen blev framflyttat till 2022.

Värden Rebecca Drammeh.

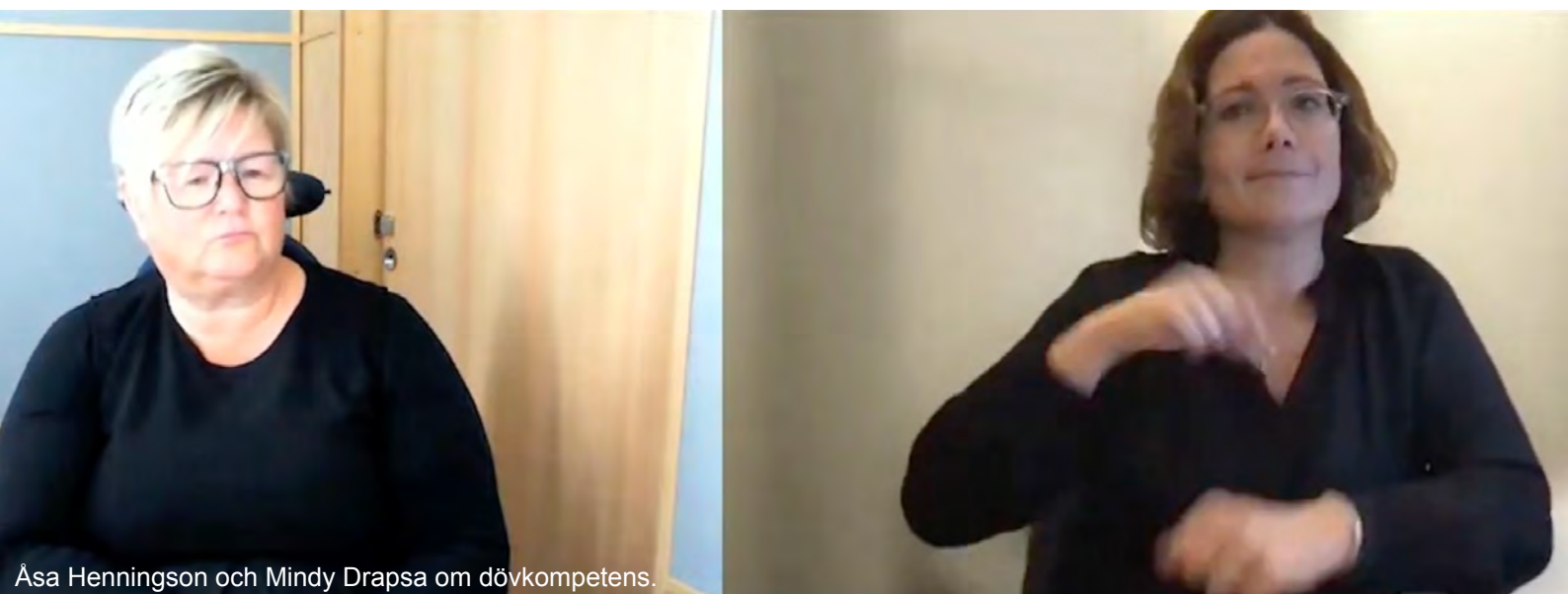
Dövas Dag
2021

Debbie Rennie leder stolyoga.

Viktigt samtal om att bryta tystnadskulturen.

Åsa Henningson och Mindy Drapsa om dövkompetens.

100-årsjubileum

Under året har förberedelserna inför förbundets jubileumsår 2022 fortsatt. Jubileumsåret kommer att bjuda på bland annat digitala evenemang och sju regionala jubileumsfester runt om i landet. Under hösten har möten med sju lokala föreningar, som ansvarar för respektive jubileumsfest, genomförts. Abdi Mohamed och Thyra Lindström har fått uppdraget att vara värdar på jubileumsfesterna och tillsammans med dem har planering och förberedelser inletts. En speciell sida som samlar all information om jubileumsåret på vår webbplats publicerades under hösten.

Med vår jubileumsslogan *Från förbjudet språk till teckenspråk självklart* vill vi spegla vilken utveckling döva i Sverige och vår organisation gått igenom sedan förbundet bildades för ett hundra år sedan. Under året har även planering och skapande för unika 100-årsprodukter gjorts och kommer att finnas till försäljning, bland annat en unik jubileumsalmanacka. Förberedelser inför 2022:s medlemsvärningskampanj har även inletts under året med syfte att SDR ska bli en större och starkare organisation genom fler medlemmar.

Likabehandlingsarbete

I januari efterfrågade förbundet om det fanns synpunkter på vår likabehandlingsplan inför den årliga uppdateringen. Då fick vi önskemål om att lyfta likabehandling och förhållnings-sätt i sociala medier samt en utformad mall för dokumentation vid kränkande behandling. Detta tog förbundet tillvara och uppdaterade i en reviderad version. Under mars månad skickades den uppdaterade versionen ut till våra distriktsorganisationer, lokalföreningar och anslutna organisationer. Efter lanseringen av förbundets nya webbplats i april finns nu en funktion där personer kan lämna synpunkter eller klagomål anonymt, samtidigt som de själva får välja om det ska skickas in på svenskt teckenspråk eller svenska. Efter kongressen, då Malin Kvitvaer lämnade förbundsstyrelsen, utsågs de nya styrelseledamöterna Romel Belcher och Hedvig Ledung till kontaktpersoner för likabehandlingsarbetet i förbundsstyrelsen. Under året har förbundet också fått förfrågningar om workshops för medlemmar och styrelse kring hur organisationerna kan utveckla och arbeta mer aktivt med likabehandlingsfrågor. Ett flertal samtal och möten för dialog, diskussioner och vägledning har också ägt rum.

Välkomstgåva och medlemsvärkning

Medlemmarna är grunden i ideella organisationer och det gäller likväl SDR, SDUF och SDP. För att visa vår uppskattning riktade SDR ett stort tack till alla medlemmar, som i juni fick en gåva i form av ett nyckelband med handalfabetet. Detta blev mycket uppskattat vilket syntes bland annat i våra sociala medier.

I samband med Dövas Dag lanserade SDR en medlemskampanj för personer som aldrig varit medlem i någon dövförening eller varit medlem till och med år 2018 och pausat sedan dess. De erbjöds att mellan 18 september och 15 december betala medlemsavgiften för år 2021 och få medlemskapet för år 2022 på köpet. Kampanjen har fått ett fint resultat med 205 medlemmar och det är också tack vare ett fint samarbete med våra regionala och lokala organisationer.

Digitalt arbetssätt

Under pandemin har SDR, i likhet med många andra organisationer och verksamheter, tänkt om och ställt om. Ett digitalt arbetssätt och digitala möten skapar nya former för samråd, representationer, mötesplatser, styrelsemöten och mycket annat. Det har i stor utsträckning påverkat SDR:s verksamhet, arbete och evenemang. Förbundskansliet har under perioder arbetat hemifrån och tillämpat olika mötesplattformar, samtidigt som förbundsstyrelsen har haft flera möten genom zoom. För att anamma denna utveckling och främja nya former av teckenspråkiga mötesplatser har förbundet arrangerat flera digitala evenemang under året.

- Digital föreläsning med och om Krukväxter på teckenspråk den 6 april, där Jerry Harrysson delade med sig värdefulla tips om krukväxter, skötselråd och inspiration. Föreläsningen visades på SDR:s Facebook sida och fanns kvar att kunna se i efterhand.
- Vi firade Teckenspråkets Dag med en digital sändning den 14 maj tillsammans med FSDB, SDF, SDUR, FSDB Stockholm Gotland, DFÖ, Malmö Dövas Förening "Svenske", Spelis, GDF, VGDL och JLDTF. Programmet bjöd på olika inslag och underhållning. Sändningen visades på webbplatsen **teckenspraketsdag.se** och var öppet för alla att se även två dagar efter sändningen.
- CODA-kommittén arrangerade föreläsningar genom zoom under våren och hösten för föränmälda deltagare. Se sida 21.
- Dövas Dag, se sidan 16. Öppen sändning på SDR:s webbplats.

Förbundet vill sprida medvetenhet om audism och belyser begreppet i bland annat vårt idéprogram. Med den bakgrunden tillsammans med föreningars önskemål om föreläsningar påbörjade SDR att arrangera en digital och nationell föreläsningsserie om audism i samarbete med DeafNexus i USA. Den digitala föreläsningsserien består av fyra föreläs-

ningstillfällen och två gruppdiskussioner, där deltagarna får fördjupa sig i audism inom olika områden såsom arbetsmarknad, psykisk hälsa och dövsamhället. Föreläsningsserien vänder sig till föreningsaktiva, medlemmar, professionella inom dövrelaterade verksamheter och andra intresserade. Biljetter såldes genom vår webbshop och deltagarna kunde välja mellan att köpa paketpris för alla tillfällen eller en biljett per föreläsning. Två föreläsningar och en gruppdiskussion genomfördes under 2021 medan de resterande tillfällena genomförs under våren 2022. Föreläsningarna hölls av Dr. Genie Gertz och Dr. Gary Malowski, medan gruppdiskussionen leddes av Dr. Genie Gertz och Dr. Patrick Boudreault.

Dessutom har ett stort arbete kring digitalt arbetssätt gjorts inför SDR:s första digitala kongress som genomfördes i juni.

Dr. Genie Gertz.

Dr. Gary Malkowski.

Dr. Patrick Boudreault.

CODA

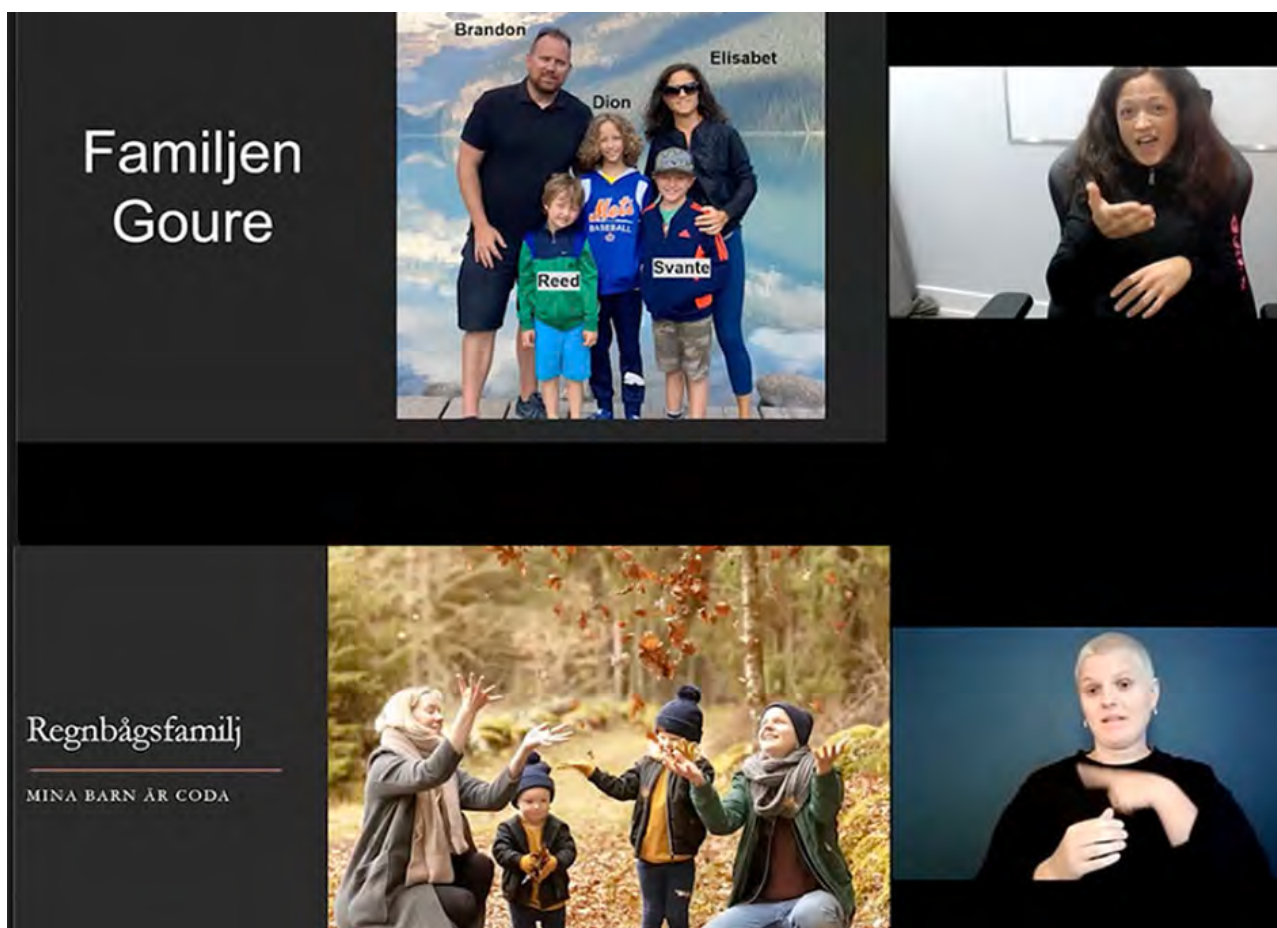
Enligt vårt handlingsprogram för 2018 till 2021 ska vi uppmuntra olika former av engagemang och främja flera mötesplatser, däribland till CODA. Därför påbörjade SDR:s CODA-kommittén arbetet för ett familjeläger redan 2020, men tvingades ställa om till 2021 på grund av pandemin. Dessvärre hade situationen kring pandemin inte stabiliserats till sommaren 2021, därmed fick planeringen på nytt skjutas fram i framtiden till förhoppningsvis 2022. Kommittén har, med ledning av Mimount Tebibel och senare Hedvig Ledung i förbundsstyrelsen, i stället genomfört digitala föreläsningar som genomfördes under våren och hösten 2021.

Den 27 mars föreläste Izabella Thuresson och Sabine Gileborn, mor och dotter på zoom. Izabella delade med sig sina erfarenheter att vara döv förälder till tre hörande barn och Sabine lyfte om teckenspråkets betydelse för CODA och CODA-identitet. Elisabet Goure

(tidigare Farkas) och Camilla Jablonski var föreläsare höstens digitala evenemang den 3 oktober. Elisabet föreläste om flerspråkighet i hemmet och Camilla om hur det fungerar med CODA som också är regnbågsbarn. Båda tillfällena var mycket uppskattade.

Sabine Gileborn och Izabella Thuresson.

Elisabet Goure och Camilla Jablonski.

Internationellt samarbete

World Federation of the Deaf

SDR har följt och varit uppdaterade kring världsförbundets arbete. Inga konferenser, kongresser eller arrangemang har ägt rum under detta år. Istället har ett antal digitala workshops och seminarier genomförts under året. Temat för den internationella dövveckan 2021 var *Fira det blomstrande dövsamhället* och på förbundets Facebook sida spred vi dagliga teman under veckan. De olika teman berörde bland annat dövas historia, dövt ledarskap, intersektionalitet och mänskliga rättigheter under kris.

European Union of the Deaf

European Union of the Deaf, EUD, höll ett extra digitalt års-möte den 27 februari där tre frågor var i fokus: HBTQ-frågor, medlemskap och stadgeändringar. Under mötet skedde en öppen diskussion om vilka styrdokument och riktlinjer EUD följer i HBTQ-frågor och en arbetsgrupp bildades för att utforma en vägledning för EUD:s styrelse och deras fortsatta arbete. En arbetsgrupp för intersektionalitet bildades också. En ansökan om medlemskap i EUD har godkänts från Luxemburg. Med anledning av Storbritanniens utträde av EU diskuterades även deras medlemskap i EUD. Men enligt EUD:s stadgar får de länder som var medlemmar vid EUD:s bildande vara medlemmar, vilket innebär att Storbritannien har fortsatt medlemskap. I och med pandemin har en stadgeändring gjort så att EUD kan ha digitala möten. Årsmötet godkände också EUD:s styrelses förslag om att förlänga mandatperioden med ett år med anledning av pandemin så att styrelseval äger rum 2022 istället för 2021. Vid EUD:s ordinarie års-möte den 28 augusti, som genomfördes digitalt, behandlades sedvanliga punkter som årets verksamhet och ekonomi.

Dövas Nordiska Råd

Under 2021 har Dövas Nordiska Råd, DNR, genomfört två möten, ett digitalt och ett fysiskt. I maj genomfördes ett digitalt möte där rådet utbytte erfarenheter kring pandemins påverkan på den nationella verksamheten. Vi fick information om och dövas nordiska kulturfestivalens tema presenterades av dess projektledare.

Det seminarium som planerades att genomföras tillsammans med Nordisk Valfärdscenter om mobilitet och teckenspråk i Norden under våren flyttades fram till hösten och genomfördes i september. Under seminariet presenterade Jannicke Kvitvær hur tolktjänst-

systemen i respektive land var strukturerade samt under vilka regelverk och lagar som tjänsten vilade på. Det fanns inga gemensamma nämnare vilket bekräftar svårigheten idag att ha en gränsöverskridande tolktjänst. Pia Johnsson Sederholm gav en summering från intervjuer som visar vilka problem döva möter när de vill ha teckenspråkstolkning i ett annat nordiskt land. Hur problemen uppdragas beror på faktorer såsom medborgarskap, var du är inskriven och om tolkuppdraget avser studier, tillfälligt arbete, turism, akut sjukvård eller besök för begravning eller bröllop. Sammanställningen visade på hur komplext det är att tillhandahålla tolktjänst vid dessa olika situationer.

Under en efterföljande workshop lyftes flera idéer och förslag inför en framtida gränsöverskridande tolktjänst. Här deltog representanter från dövförbund, ungdomsförbund, Nordiskt Valfärdscenter och representanter från respektive lands tolkverksamhet. Nordiskt Valfärdscenter har i uppdrag att sammanställa idéerna och utforma ett förslag till Nordiska rådets arbetsgrupp för gränsöverskridande frågor. Detta arbete fortsätter under 2022.

I november hölls ett fysiskt möte i Stavanger och då besökte vi olika platser där nordiska kulturfestivalen kommer att äga rum i juli 2022. Under rådets möte diskuterade vi situationen för döva seniorer i Norden samt hur vi tillsammans kan lyfta kulturpolitiska frågor på nordisk nivå.

Bistånd

SDR deltar i utvecklingssamarbeten i syfte att förstärka dövulturen i andra delar av världen och utveckla starka dövorganisationer. Vi medvetandegör andra döva om våra mänskliga rättigheter och rätten till teckenspråk. Förbundets biståndsarbete drivs i samarbete med MyRight. Under år 2021 har inga kontaktresor genomförts på grund av pandemin men pandemin har varit en gemensam fråga för oss alla – även i våra projektländer.

I början av 2021 började MyRights process för ny period 2023 till 2027 att ta form. Ett flertal informationsmöten, workshops och seminarier har arrangerats av MyRight för både medlemsorganisationer och projektorganisationer i respektive länder. Processen för nya ansökningar kräver flera stegvisa åtgärder och underlag innan en slutlig projektansökan kan lämnas in under 2022. SDR har deltagit i flera av dessa aktiviteter.

Biståndsgruppen har två möten under året, den 3 maj och 3 oktober. Gruppen har då gjort avstämningar kring tidsplanen för nya projektansökningar och haft diskussioner om MyRights förändrade organisation. Omorganisationen innebär en stor förändring för landskontoren som MyRight beslutade att avveckla. Ett antal landskontor avvecklades redan under 2021 och resterande avvecklas under 2022. Landskontoren har haft personal som var anställd av MyRight och utgjorde ett betydande stöd för projektorganisationerna kring administration, nätverkskontakter med myndigheter och andra viktiga instanser.

Detta innebär att projektorganisationen nu måste utveckla nya funktioner och rutiner för det fortsatta arbetet. Medlemsorganisationen och MyRight ger självfallet stöd i detta. SDR ser dock gärna att MyRight utvecklar resurser inom organisationen med dövkompetens, stöd och samordning till projektorganisationer. Diskussion och ställningstagande tas under 2022.

Aktuella biståndsprojekt under år 2021:

SDR - Federacion Boliviana de Sordos (FEBOS)

SDR - Sri Lanka Central Federation of the deaf (SLCFD)

SDF - Deaf Association of Kailali (DAOK) Nepal

DDF - National Federation for the Deaf Nepal (NDFN)

Bolivia

Projektid: 2018 till 2021, förlängt till 2022.

Samarbetet sker med Federacion Boliviana de Sordos.

Mål:

- LSB Bolivianskt teckenspråk ska erkännas
- Etablera och sprida teckenspråkskurser
- Öka tillgången till teckenspråkstolkar och förmedlingstjänster för bildtelefonsamtal

FEBOS främsta målsättning är att få LSB Bolivianskt teckenspråk erkänt och förbättra samhällets tillgänglighet för döva medborgare. Erkännandet tycktes vara inom räckhåll men har dragit ut på tiden på grund av pandemin och landets tidigare regeringsskifte. FEBOS har dock otröttligt uppvaktat ministeriet och inte gett upp. En viktig fråga för landets döva och tillgängligheten i landet är att döva får tillgång till teckenspråkstolkar men också för en förmedlingstjänst för samtal mellan bildtelefoner och taltelefoner. FEBOS arbetar också hårt med att erbjuda teckenspråkskurser. Med stort engagemang och strukturellt arbetssätt har arbetet utvecklats fint. År 2021 har dock också varit en utmaning med anledning av pandemin och därför också en stor sjukfrånvaro bland förbundets personal. De har trots allt behållit en bra kontakt med ansvariga ministrar på utbildnings-, kultur- och justitiedepartementen.

En framgång detta år har varit att utbildningsdepartementet gett klartecken för att även döva ska få utbilda sig till teckenspråkstolkar.

Vidare har också FEBOS nu en avsiktsförklaring med det statliga universitetet om att universitetet ska främja högre studier bland döva och erbjuda teckenspråkstolkning när döva vill studera. Förbundet har också utvecklat läromedel i teckenspråk och handledningsmaterial att använda vid teckenspråkskurser på olika nivåer. Dessa kurser erbjuds på distans.

Fyra nya lokala dövföreningar har bildats i avlägsna platser där döva indianer bor så nu finns det totalt 22 dövföreningar i Bolivia. Kontakten mellan föreningarna och den nationella organisationen har förbättrats. Representanter från FEBOS besökte olika dövföreningar för att föreläsa om dövas rättigheter samt ge information till döva och deras anhöriga på den aktuella orten. De bedrev också en uppsökande verksamhet för att nå döva ungdomar och äldre döva som är bosatta i avlägsna platser. Under internationella dövveckan har FEBOS rest runt i Bolivia, föreläst på allmänna platser som på exempelvis torg och deltagit i lokala manifestationer.

SDR har inte kunnat genomföra någon kontaktresa till Bolivia under 2021 men vi har haft en regelbunden kontakt och videomöten. De ser framemot att få fortsätta vårt fina

Teckenspråkskurser erbjuds för polisväsendet.

Samarbetsavtal finns nu mellan FEBOS och universitetet.

projektsamarbete och vi jobbar för en ny projektperiod för 2023 till 2027.

Sri Lanka

Projektid: 2018 till 2021, förlängt till 2022.

Samarbetet sker med Sri Lanka Central Federation of the Deaf, SLCFD, och Sri Lanka Deaf Women Association, SLDWA.

Mål:

- Utveckling och stöd till SLCFD i organisatoriska och demokratiska frågor
- Sri Lankas teckenspråk ska erkännas av regeringen
- Stöd till döva kvinnor och deras organisation SLDWA

Engagemanget är fortfarande stort i Sri Lanka och de har, trots pandemin, arbetat sig fram på olika sätt. Både SLCFD och SLDWA har haft kontinuerlig kontakt med SDR genom videosamtal och Zoom-möten med SDR. Inom dövförbundet pågår ett arbete att få flera dövföreningar anslutna till den nationella organisationen. Av landets cirka 30 föreningar är hälften av dem anslutna till SLCFD.

Kampen pågår fortfarande att teckenspråk ska erkännas och omfattas i landets lagstiftning. SLCDF har haft möte med Legal Draftman Departement (Juridiskt författaravdelning), National Institute of Education (Nationella Utbildningsinstitutet) och Ministry of Special Service. Handlingarna ligger nu hos en juridisk enhet som ska finslipa innehållet med nya ordval.

Döva i Sri Lanka kan idag inte ta körkort vilket förbundet arbetat med under året genom bland annat genomförda möten med samtliga myndigheter som berör körkortsfrågan. Bland annat har de träffat Departement of Motor Traffic.

Döva kvinnor i Sri Lanka är en mycket utsatt grupp och organisationen SLDWA har bedrivit

ett hårt arbete under året. Organisationen har haft kontinuerliga workshop för att belysa kvinnorättigheter, kvinnosjukdomar, sexuella rättigheter, familjeförhållanden och jämställdhetsperspektiv i relationer. Samtliga frågor har utgått från FN:s konventioner om mänskliga rättigheter. Inför nästa projektperiod har Sri Lanka önskat ett större fokus på just kvinnofrågor.

Ungdomsorganisationen på Sri Lanka heter numera SLDYA (Sri Lanka Association of the Deaf Youth) och är ansluten till SLCFD men inte MyRight. De vuxna försöker involvera de unga i dövas föreningsliv för att stabilisera SLCFD:s framtid. Detta ser både SDR och MyRight mycket positivt på. Under nästa projekttid mellan 2023 och 2027 kommer SDUF att samarbeta med SLDYA.

Under året har möten med Sri Lanka skett digitalt.

Nepal

Stockholms Dövas Förening, SDF, och Dalarnas Dövas Förening, DDF, bedriver varsitt projekt i Nepal och har representerat i SDR:s biståndsgrupp.

Samarbetsorganisationer: Stockholms Dövas Förening (SDF) och den regionala organisationen Deaf Association of Kailali (DAOK)

Projekttid: 2015 till 2021, förlängt till 2022.

Mål:

- Att främja arbetstillfällen för döva och skapa trygghet på arbetsmarknaden.
- Att utbilda döva i att starta egna företag och att skapa olika verksamheter till självförsörjande ändamål. Dövföreningar ger startkapital för sina medlemmar som vill starta egna företag och sinsemellan gör de upp om en avbetalningsplan.
- Att skapa och bibehålla olika former av undervisning i teckenspråk, däribland för döva, föräldrar till döva barn (motsvarande vår TUFF-utbildning) och blivande teckenspråkstolkar.

- Att fortsätta organisationens uppsökande verksamhet där de besöker byar och informerar om dövskolan i Dhangadhi.

Samarbetsorganisationer: Dalarnas Dövas Förening (DDF) och den nationella organisationen National Federation for the Deaf Nepal (NDFN)

Projekttid: 2018 till 2021, förlängt till 2022.

Mål:

- Att främja döva kvinnors rätt och delaktighet i samhället genom utbildning
- Att stärka dövas rätt till körkortsutbildning, efter att lagen om förbud till körkort för döva numera är borttagen.
- Att utveckla samarbetet mellan landets 54 dövföreningar.
- Att ge och sprida grundläggande föreningskunskaper.

Försäljning

Förbundets försäljning under 2021 har fortsatt skett genom vår webbshop Handla, handla.sdr.org. Några populära produkter har uppdaterats, bland annat ficklexikonet *Teckenspråk till vardags* och informationsfoldern *Teckenspråk - Bra att veta* (tidigare *Vardags-tecken*). Webbshopen har också använts till biljettköp för förbundets nationella föreläsningsserie om audism. Lanseringen av den nya webbshopen blev försenat och flyttas fram till 2022.

Under året har det även skett arbete med att ta fram produkter inför förbundets 100-årsjubileum 2022. Först ut blev en jubileumsalmanacka (väggcalmanacka) som presenterar några historiska tillbakablickar från dövörelsen med fotografier och korta bildtexter. Varje månad i almanackan har också en QR-kod som innehåller länk till förbundets webbplats där det finns översättning på svenskt teckenspråk. Innan jul lanserades en ny och unik affisch för barn med svenska handalfabetet i olika hudfärger och motiv. Fler jubileumsprodukter kommer under 2022.

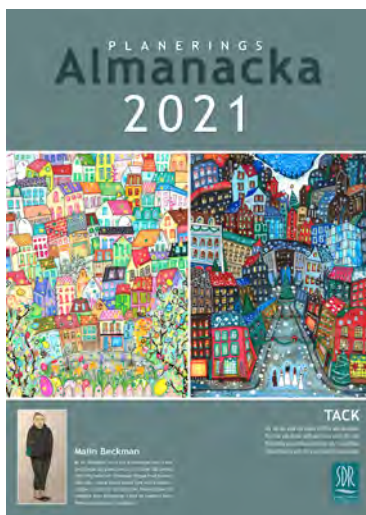
Lager och distribution har Dalarnas Dövas Förening, DDF, haft fortsatt ansvar för. Marknadsföringen av webbshopen Handlas produkter har skett genom SDR:s Facebook och Handlas Instagram samt annonsering i Dövas Tidning.

Stöd & gåvor

Under 2021 fortsatte översynen över förbundets insamlingsverksamhet inklusive stiftelserna Testaments- och Donationsstiftelsen och Stiftelsen August Carlssons Fliseryd Minnesfond. När SDR lanserade sin nya omgjorda webbplats i april 2021 innehöll den en separat del för insamling under "Stöd SDR" med tydligare information om olika möjligheter att ge stöd till SDR. Denna information har översatt till svenskt teckenspråk. Nytt för detta år är att de som ger stöd kan välja olika ändamål de vill ge gåvan till och även möjligheten att få digitala gåvo- eller minnesblad.

Ett annat sätt att ge stöd till SDR är lottprenumeration hos Månadslotten. Information om Månadslotten finns också här i "Stöd SDR". Utskick av regelbundna informationsblad har tillsammans med Synskadades Riksförbund skett under året. Strax före årsskiftet beslutade förbundsstyrelsen att SDR skulle ingå medlemskap i intresseorganisationen Sveriges Allmännyttiga Lotterier (Svalo). Intresseorganisationens syfte är att genom samarbete förbättra villkoren och förutsättningarna för de allmännyttiga lotterierna i Sverige.

Under hösten har även blanketter för ansökningar och redovisningar samt rutiner utvecklats för stiftelserna. Förberedelserna inför en ny satsning av företagsvänner med olika stödpaket inleddes under året och lanseras under 2022.

Dövas Tidning

År 2021 utgavs Dövas Tidning (DT) med fem nummer av papperstidningen och hade en löpande rapportering på **dovastidning.se** i form av artiklar och webb-tv på svenskt teckenspråk.

Under hela året hade DT en bred bevakning av döv- och teckenspråksrelaterade frågor, såväl nationellt som internationellt. Några exempel:

DT uppmärksammade att det var 40 år sedan riksdagen officiellt erkände svenskt teckenspråk som dövas första språk. Riksdagens beslut och erkännande ledde till en förändring av undervisningen i specialskolan för döva och hörselskadade. Mångåriga lärare intervjuades om hur det var att arbeta på 1970- och -80-talen när förändringens vindar blåste. På **dovastidning.se** publicerades 40 utvalda artiklar med koppling till teckenspråk på Teckenspråkets dag den 14 maj.

DT bevakade SDR:s första digitala kongress på **dovastidning.se** i juni. Kongressen ägde rum i Örebro. Hela bevakningen sköttes på distans från Stockholm, vilket gav nya erfarenheter och arbetssätt. I vårens sista nummer av papperstidningen hade vi sex sidor om kongressen.

Vi tog upp aktuella begrepp som dövkompetens, minoritetsstress och språkdeprivation. De frågor som DT tog reda på var följande: Vem kan tillägna sig dövkompetens? Hur ska språkdeprivation kunna klassas som en diagnos? Hur påverkas teckenspråkiga döva av minoritetsstress?

I september utkom den tredje utgåvan av Allt om teckenspråk, ett extratjockt specialnummer. Det var en fortsättning på succéerna från 2013 och 2017; samma år som SDR haft sin kongress. I tidningen tog vi upp svenskt teckenspråk och andra nationella teckenspråk ur en rad olika aspekter.

I slutet av året bjöd vi på ett specialnummer i form av pdf. Specialnumret innehöll ett urval av det bästa som stått i papperstidningen under året och som vi ansåg speglade 2021 på ett rättvisande sätt. Tidningen finns att läsa på **dovastidning.se**.

Nya dovastidning.se

Omgjorda **dovastidning.se** lanserades i slutet av februari. Till vår stora glädje fördubblades antalet besökare. Nya funktioner är till exempel automatiskt nyhetsflöde, pdf-arkiv och att kunna lämna nyhetstips på svenskt teckenspråk.

Rekordmånga digitala annonser

Nya **dovastidning.se** möjliggör för digital annonsering på ett nytt sätt. Det är att annonserna är anpassade för både datorn och mobilen. Nästan alla annonsörer i papperstidningen har visat intresse för att också synas på webben. Det har lett till att vi aldrig haft så många digitala annonser som nu i år, vilket vi tycker är väldigt roligt. Vi har även haft ett visst fokus på turkos annonsering i till exempel specialnumret Allt om teckenspråk (annonser från teckenspråkiga företag, organisationer och verksamheter).

Vidare har SDR:s webbshop marknadsfört sina produkter – några av dem framtagna av döva – regelbundet i Dövas Tidning.

Papperstidning.

Webbplats.

Projekt

Förstudie: Dövas historia – en saknad länk i Sveriges kulturarv

Projektägare: SDR

Projekttid: 1 år och 3 månader. September 2020 till december 2021.

Finansiering: Riksantikvarieämbetet

Dövas historia och kulturarv är en viktig fråga för SDR. Den 14 maj 2020, på tecken-språkets dag, beviljades "Dövas Historia – en saknad länk i Sveriges kulturarv" av Riks-antikvarieämbetet för ett års förstudie och kartläggning. Under året har det kartlagts och samlats information kring dövas historia och kulturarv i Sverige. En enkätundersökning hos lokala och regionala organisationer genomfördes under våren och under hösten har djup-intervjuer med några lokala och regionala organisationer gjorts. Studiebesök och intervju-er hos dövmuseum i Norge och Finland har även avverkats. Coronasituationen har med-fört att förstudien fått ändra vissa planer och genomföra möten och arbeten i digital form. Förstudien avslutades december 2021.

DigiDöv

Projektägare: SDR, i samarbete med SDP

Projekttid: 3 år. Projektet beviljades 2021 och påbörjas i början av 2022.

Finansiering: Arvsfonden

I september beviljade Arvsfonden SDR och SDP:s ansökan för ett tre-årigt projekt med cirka 3,3 miljoner kronor. Syftet med projektet är att bryta äldre dövas ofrivilliga och digitala isolering och utanförskap som blivit en konsekvens av coronapandemin. Pandemin pågick från år 2020 och pågår fortfarande under 2021.

Målet med projektet är att skapa relationer mellan främst äldre döva och yngre döva. Yngre döva ska lära äldre döva hur man kan använda digitala verktyg och hitta de verktyg som passar en själv. Yngre döva är födda med tekniken och äldre döva kanske hann bli pensionär innan man fick prova på de digitala verktyg som finns.

Projektet vill erbjuda äldre döva en möjlighet att ta del av digitala forum och sociala medier som erbjuds idag. Projektet vill också söka upp och skapa kontakt med äldre som bor på äldreboende. De ska ges möjlighet att kunna ha videosamtal med en vän eller nära anhörig, med stöd av personal på boendet. Detta kan också ses som en form av kartläggning av situationen för äldre döva som bor på äldreboende.

Rekrytering till projektet sker tidigt under 2022 och projektet påbörjar sitt arbete i mars 2022.

Lika Unika Akademi

Projektägare: FN-förbundet (fr o m 1 oktober 2019, dessförinnan Lika Unika)

Projekttid: 3 år. Oktober 2018 till september 2021.

Finansiering: Arvsfonden

Lika Unika Akademi ska skapa förutsättningar för att påverka och höja kunskapen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning i Sverige, både inom funktionshinder-rörelsen och gentemot politiker, myndigheter, beslutfattare och andra föreningar inom civilsamhället. Genom utbildningsinsatser och att använda FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling som utgångspunkt skapas större insikt i rättighets- och funktionshinderperspektivet. Målet har varit att skapa en reell förändring och se till att funktionshinderperspektivet inte glöms bort i Agenda 2030 med FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling.

Svenska FN förbundet erbjuder nu utbildningspaket som kan bokas genom deras webbplats: fn.se/likaunikaakademi

Nordisk teckenspråkskampanj / TegnTube

Projektägare: Danska språkrådet för teckenspråksfrågor

Projekttid: 10 månader. September 2020 till 30 juni 2021.

Finansiering: Nordplus

Projektets syfte var att genom en nordisk kampanj stärka rätten till teckenspråk för barn och unga i Norden. SDR ingår i DNR som tillsammans med Nätverket teckenspråk i Norden fick bidrag från Nordplus för att driva projektet Tegnspråkkampanje (på svenska teckenspråkskampanj). Senare fick projektet namnet TegnTube. Det danska språkrådet för teckenspråksfrågor har haft huvudansvaret för projektet. Förutom de nationella dövförbunden i DNR ingick även SDUF och andra nordiska ungdomsorganisationer i samarbetet. Projektet påbörjades under hösten 2020 och avslutades i juni 2021.

Dokumentationen av projektets arbete finns nu hos det norska språkrådet. Webbplats och youtube-kanalen utgör en möjlighet för alla i Norden, speciellt döva ungdomar, att lära sig lite om de respektive nordiska teckenspråken. tegtube.com

Publikcoacher för dövkulturen

Projektägare: Riksteatern Crea (tidigare Tyst Teater)

Projekttid: 3 år. Oktober 2019 till september 2022 (avslutat i förtid under 2021).

Finansiering: Arvsfonden

Projektets syfte var att förbättra tillgängligheten till scenkonst på svenskt teckenspråk genom att på sex platser (Stockholm, Göteborg, Malmö, Örebro, Falun och Sundsvall) i Sverige utveckla en ny roll i form av publikcoacher inom dövkultur. Publikcoacherna skulle fungera som en länk mellan scenkonstverksamheter och den publik som är döv och/eller teckenspråkig samt anhöriga till publiken.

SDR var en av samarbetsparterna i projektet och deltog därför i projektets styrgrupp. Projektet avslutades i förtid under 2021. Anledningen var att de regionala teaterverksamheterna är självständiga och har stark koppling till den regionala kulturpolitiken på regionnivå. Detta försvårade Riksteaterns nationella arbete att genom projektet på gehör för samverkan med de regionala teaterhusen och med aktörer inom kulturpolitiken på regional nivå.

Skrivelser och uttalanden

2021-02-08 Replik

SDR:s förbundsstyrelse, genom Åsa Henningsson, lyfter vikten av dövkompetens med anledning av den debatt som råder kring Teater Manus tillsättande av en hörande teaterchef.

2021-03-22 Remissvar

Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47)

2021-04-12 Remissvar

Samverkande krafter – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andra språk (SOU 2020:66)

2021-04-14 Remissvar

En gemensam angelägenhet (SOU 2020:46)

2021-04-22 Remissvar

Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap (SOU 2021:2)

2021-05-12 Besked

Gert Nilsson har gått bort

2021-05-14 Debattartikel av lokala och regionala organisationer i flera tidningar

40 år sedan Riksdagens erkännande men mycket arbete återstår eftersom kommunerna i Sverige allt för sällan inkluderar döva i den kommunala verksamheten, deras olika processer och beslut.

2021-06-07 Kongressuttalande

Dövas kulturarv också en del av Sveriges kulturarv – dags för handling!

2021-06-16 Pressmeddelande tillsammans med 50 andra organisationer, däribland Funktionsrätt

Ett 73-punktsprogram om nödvändiga arbetsmarknadsreformer överlämnas till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark

2021-06-18 Remissvar

Allmänna råd med kommentarer om arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram

2021-06-21 Remissvar

Effektivare tillsyn över diskrimineringslagen (SOU 2020:79)

2021-06-22 Remissvar

Förskola för alla barn (SOU 2020:67)

2021-06-24 Remissvar

Informationsöverföring inom vård och omsorg (SOU 2021:4)

2021-08-18 Remissvar

Skolbibliotek för bildning och utbildning (SOU 2021:3)

2021-08-24 Remissvar

Transportstyrelsens förslag om föreskrifter och allmänna råd om taxiförarlegitimation

2021-10-16 Debattartikel med Bolt i Göteborgsposten

Låt döva köra taxi i Sverige

2021-10-11 Remissvar

Ombuds tillgång till vård- och omsorgsuppgifter och förenklad behörighetskontroll inom vården" (SOU 2021:39)

2021-10-20 Debattartikel med SDUF och Riksförbundet DHB på Altinget Debatt

Moderaternas förslag om UR:s framtid saknar konsekvensanalys

2021-11-15 Remissvar

Tillgänglighetsdirektivet

2021-11-25 Remissvar

Vägen till ökad tillgänglighet – långsiktig, strategisk och i samverkan (SOU 2021:59)

Organisation

Vid årsskiftet hade SDR 3 484 medlemmar genom våra 44 distriktsorganisationer, föreningar och sektioner. SDR hade också 6 anslutna organisationer, varav en ny genom Föreningen Pär Aron Borgs vänner.

Regionala organisationer

Länsförbund

- Jönköpings Läns Dövas och Teckenspråkigas förbund
- Skånes Dövas Distriktsförbund
- Västerbottens Dövas Teckenspråk Länsförbund
- Y-Läns Dövas Förbund
- Västra Götalands Dövas Länsförbund
- Östergötlands Dövas Länsförbund

Länsföreningar

- Blekinge Dövas Länsförening
- Dalarnas Dövas Förening
- Dövas Förening i Kronobergs län
- Dövas Förening i Örebro län
- Gotlands Dövas Förening
- Gävleborgs Dövas Länsförening
- Hallands Läns Dövas Förening
- Kalmar Läns Dövas Förening
- Norrbottens Dövas Teckenspråksförening
- Stockholms Dövas Förening
- Sörmlands Dövas Länsförening
- Uppsala Läns Dövas Förening
- Värmlands Dövas Länsförening
- Västmanlands Dövas Länsförening

Anslutna organisationer

- Sveriges Dövas Ungdomsförbund
- Sveriges Dövas Pensionärsförbund
- Sveriges Dövhistoriska Sällskap
- Svenska Dövidrottsförbundet
- RFSL Regnbågen
- Föreningen Pär Aron Borgs vänner

Av dessa anslutna organisationer har SDR även samarbetsavtal med SDUF och SDP.

Lokala organisationer

Lokalföreningar och sektioner

- Borås Dövas Förening
- Dövas Förening i Kristianstad med omnejd
- Dövas Förening i Norrköping med omnejd
- Dövas Förening i Örebro
- Falkenberg/Varberg Dövas Förening
- Göteborgs Dövas Förening
- Helsingborgs Dövas Förening
- Härnösands Dövas Förening
- Hässleholms Dövas Förening "Göingen"
- Karlskronaavdelningen
- Karlstads Dövas Förening
- Lidköpings Dövas Förening
- Linköpings Dövas Förening
- Lundabygdens Dövas Förening
- Malmö Dövas Förening "Svenske"
- Medelpads Dövas Förening
- Piteå Dövas Förening
- Skellefteå Dövas Förening
- Södertörnsektionen
- Trollhättans Dövas Förening
- Umeå Teckenspråks Förening
- Vänersborgs Teckenspråksförening
- Vätterbygdens Dövas Förening
- Örnsköldsviks Dövas Förening

Förtroendevalda

Förbundsstyrelsen

Förbundsstyrelsen består vanligtvis av en förbundsordförande och åtta ledamöter. Under 2021 har förbundsstyrelsen fram till kongressen haft sju ledamöter, utöver förbundsordförande. Styrelsen har haft sex ordinarie styrelsemöten, ett konstituerande och tre per capsulam-möten. Arbetsutskottet sammanträder mellan styrelsemötena och har haft fyra sammanträden under året.

Förbundsstyrelsen före kongressen

Åsa Henningsson, förbundsordförande
Malin J. Kvitvær, vice förbundsordförande
Daniel Littorin, förbundskassör
Johanna Björck
Louise "Lolo" Danielsson
Mimount Tebibel
Emelie Frost
Maria Hermanson

Förbundsstyrelsen efter kongressen

Åsa Henningsson, förbundsordförande
Joakim Hagelin Adeby, vice förbundsordförande
Daniel Littorin, förbundskassör
Maria Hermanson
Lea Strandberg
Magnus Ryttervik
Hedvig Ledung
Pia Johnsson Sederholm
Romel Belcher

Valberedningen

Valberedningen består av förtroendevalda personer som har i uppgift att ta fram förslag till styrelsekandidater och revisorer.

Valberedningen fram till kongressen

Johanna Carlsson
Isabel Engwall
Mimmi Granat

Valberedningen, vald av kongressen

Curt Ljungberg
Maria Sundholm
Petra Eklund

Anställda

Alexia Lefebvre
Anette Pellebergs (*från 1 september*)
Anna Pålsson (*från 24 februari till 30 juni*)
Charlotte Gustavsson
Denny Bergerholm
Hanna Sejlitz (*tjänstledig till 31 januari*)
Jenny Ek
Julia Kankkonen
Linda Stål
Lisa Åström
Michael Lundgren (*från 9 augusti*)
Niclas Martinsson
Pontus Degsell

Projektanställda

Therese Rollvén
Bittan Martinell

Arbetsgrupper

Föreningssupport

Har uppdraget att stötta föreningar genom besök, support och framtagande av olika verktyg.

Gruppmedlemmar

Åsa Henningsson
Henrik Sundqvist
Stig Kjellberg
Cathrine Björkstrand
Pontus Degsell, handläggare

Biståndsgrupp

Består av representanter från föreningar som har både nationella och lokala biståndsprojekt och SDR.

Gruppmedlemmar

Mimount Tebibel, ordförande (*till 6 juni*)
Joakim Hagelin Adeby (*från 29 augusti*)
Kerstin Olsson, kontaktperson för Sri Lanka
Lars-Gunnar Möllefors, handläggare och kontaktperson för Bolivia
Representanter från DDF och SDF

Kruth-kommittén

Har uppdraget att bereda utdelning av utmärkelser i samband med kongressen vart fjärde år. Dessa utmärkelser är Kruthmedaljen, Lars-Åke Wikström International Award, Guldtecknet och Alma Abrahamssons pris. Utdelningen 2021 blev uppskjuten till 2022.

Gruppmedlemmar

Louise "Lolo" Danielsson (*till 6 juni*)
Joakim Hagelin Adeby (*från 29 augusti*)
Tomas Hedberg
Åsa Gustavsson
Jenny Ek, handläggare

Ekonomisk hållbarhet

Har uppdraget att tillvarata och utveckla förslag på hur förbundet ska uppnå en ekonomisk hållbarhet i ett långsiktigt perspektiv.

Gruppmedlemmar

Daniel Littorin
Åsa Henningsson
Joakim Hagelin Adeby (*från 29 augusti*)
Julia Kankkonen
Denny Bergerholm

Årsredovisning för

Sveriges Dövas Riksförbund

882600-2282

Räkenskapsåret
2021-01-01 - 2021-12-31

Innehållsförteckning:	Sida
Förvaltningsberättelse	1 - 2
Resultaträkning	3
Balansräkning	4 - 5
Noter	6 - 9
Underskrifter	10

Om inte annat särskilt anges redovisas alla belopp i tusental kronor.
Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Förvaltningsberättelse

Styrelsen för Sveriges Dövas Riksförbund, 882600-2282, med säte i Leksand, får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2021-01-01 - 2021-12-31.

Allmänt om verksamheten

Förbundet är en ideell förening. Förbundets huvudsakliga ändamål är:

- att främja vård, fostran och utbildning av döva, hörselskadade samt teckenspråkiga barn och ungdomar,
- att främja stöd och service för döva och hörselskadade som behöver,
- att arbeta för ett tillgängligt samhälle för teckenspråkiga döva och hörselskadade,
- att i övrigt arbeta för teckenspråkigas intressen, såväl språkligt och kulturellt, som socialt och ekonomiskt,
- att främja vetenskaplig forskning utveckling kring om döva, hörselskadade och teckenspråk,
- att främja lokalföreningars och distriktsorganisationers verksamhet

Ägarförhållanden

Sveriges Dövas Riksförbund äger dotterföretaget SDR Tecken AB (TAB), org. nr 556696-9225. Dotterföretagets verksamhet består av översättning.

Förbundet har 100 % rösträttsandel genom sina 1000 andelar á 100 kr i TAB.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Pandemins påverkan

Förbundets verksamhet och ekonomin påverkade fortfarande av pandemin och de anställda och förtroendevalda arbetade huvudsakligen på distans. Flertalet möten (t.ex. styrelsemöten och kongressen) genomfördes via Zoom och andra digitala plattformar.

Utgifterna blev lägre än budgeterat i och med att ett stort antal fysiska träffar blev till digitala mötena.

Föreningar och anslutna organisationer

Vid årsskiftet hade SDR 3 484 (3 262) medlemmar genom våra 44 distriktsorganisationer, föreningar och sektioner. SDR hade också 6 anslutna organisationer.

Främjande av ändamålet

Under verksamhetsåret har förbundet främjat:

- Rätten att få lära sig och använda svenskt teckenspråk
- Dövas rätt till delaktighet genom politiskt påverkansarbete och information på teckenspråk
- Regionala och lokala organisationer med stöd, verktyg och samverkan

Statsbidrag

SDR erhöll under året statsbidrag på 2 753 tusen kronor (2 855).

Gåvor

SDR har fått gåvor under året på 280 tusen kronor (49).

Månadslotten

SDR tillsammans med Synskadades Riksförbund är förmånstagare till Månadslotten och Månadslotten Plus. Under året fick SDR 3 295 tusen kronor (4 379) av Månadslotten.

I övrigt hänvisar förbundet till verksamhetsberättelsen för 2021.

Utveckling av förbundets verksamhet, resultat och ställning

Belopp i Tkr

	2021-12-31	2020-12-31	2019-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Totala intäkter	10 869	10 497	13 228	18 871	20 241
Totala kostnader	10 814	10 162	14 253	17 447	18 503
Resultat efter finansiella poster	35	300	-1 060	1 393	1 893
Eget kapital	14 399	14 364	14 064	15 124	13 731
Balansomslutning	17 158	17 271	16 166	17 688	16 872
Soliditet %	83,9	83,2	87	85,5	81,4
Antal anställda	10 st	9 st	11 st	19 st	20 st
Antal medlemmar	3484 st	3262 st	3539 st	4091 st	4094 st

Förslag till disposition av förbundets vinst eller förlust

Belopp i Tkr

Till förfogande står:	
Balanserat resultat	14 364
Årets överskott	35
Totalt	14 399
Styrelsen föreslår att:	
Balanseras i ny räkning	14 399
Summa	14 399

Vad beträffar resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkning med tillhörande noter.

Resultaträkning

<i>Belopp i Tkr</i>	<i>Not</i>	<i>2021-01-01- 2021-12-31</i>	<i>2020-01-01- 2020-12-31</i>
Verksamhetsintäkter			
Medlemsintäkter		208	214
Gåvor		280	49
Nettoomsättning		1 274	1 201
Intäkter från organisationer		4 717	4 886
Bidrag från offentliga finanser		4 101	3 911
Övriga intäkter		289	236
S:a Verksamhetsintäkter		10 869	10 497
Verksamhetskostnader			
Kostnader för varor och vissa köpta tjänster		-871	-706
Övriga externa kostnader	2	-2 522	-3 039
Personalkostnader	3	-7 368	-6 355
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-53	-63
S:a Verksamhetskostnader		-10 814	-10 163
Verksamhetsresultat före finansiella kostnader		55	334
Resultat från finansiella poster			
Resultat från övriga värdepapper		2	3
Ränte och bankkostnader		-22	-37
Resultat efter finansiella poster		35	300
Årets resultat		35	300

Balansräkning

<i>Belopp i Tkr</i>	<i>Not</i>	<i>2021-12-31</i>	<i>2020-12-31</i>
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Byggnader och mark	4	-	109
Inventarier, verktyg och installationer	5	12	65
		<u>12</u>	<u>174</u>
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andelar i dotterföretag SDR Tecken AB	6	100	100
Andelar i Carlborgsons gård - Värde 1 kr		-	-
Andra långfristiga värdepappersinnehav	7	97	97
		<u>197</u>	<u>197</u>
Summa anläggningstillgångar		<u>209</u>	<u>371</u>
Omsättningstillgångar			
<i>Varulager mm</i>			
Varulager	8	266	302
		<u>266</u>	<u>302</u>
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		594	80
Skattefordringar		73	210
Övriga fordringar		637	427
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		328	351
		<u>1 632</u>	<u>1 068</u>
Kassa och bank		<u>15 051</u>	<u>15 530</u>
Summa omsättningstillgångar		<u>16 949</u>	<u>16 900</u>
SUMMA TILLGÅNGAR		<u>17 158</u>	<u>17 271</u>

Balansräkning

<i>Belopp i Tkr</i>	<i>Not</i>	<i>2021-12-31</i>	<i>2020-12-31</i>
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
<i>Eget kapital</i>			
Fritt eget kapital vid årets början		14 364	14 064
Årets resultat		35	300
Fritt eget kapital vid årets slut		14 399	14 364
<i>Skulder och reserveringar</i>			
Ej nyttjade medel		156	934
Leverantörsskulder		203	641
Skulder till närstående organisationer		30	220
Skulder till intresseföretag och gemensamt styrda företag		452	-
Skatteskulder		2	20
Övriga skulder		1 198	271
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		718	821
		2 759	2 907
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		17 158	17 271

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd, BFNAR 2012:1 (K3) för ideella föreningar.

Resultaträkningen

Verksamhetsintäkter

Det inflöde av ekonomiska fördelar som förbundet erhållit eller kommer att erhålla för egen räkning redovisas som intäkt. Intäkter värderas till verkliga värdet av det som erhållits eller kommer att erhållas, med avdrag för rabatter.

Nedan beskrivs, för respektive intäktspost, när intäktsredovisning sker.

Medlemsavgifter

Medlemsavgifter omfattar inbetalningar för medlemskap i förbundet.

Medlemsavgifter redovisas vid inbetalning från medlemmen och intäktsredovisas över den tidsperiod som avses.

Nettoomsättning

Vid försäljning av varor och tjänster redovisas intäkten normalt vid leverans.

Gåvor och Bidrag

En transaktion i vilken förbundet tar emot en tillgång eller en tjänst som har ett värde utan att ge tillbaka motsvarande värde i utbyte är det en gåva. Om tillgången eller tjänsten erhålls därför att förbundet uppfyllt eller kommer att uppfylla vissa villkor och förbundet har en skyldighet att återbetala till motparten om villkoren inte uppfylls, är det ett erhållet bidrag.

Gåvor redovisas som huvudregel som intäkt när de erhålls. Gåvor som utgörs av annat än kontanta medel värderas till marknadsvärdet vid gåvotillfället. Erhållna gåvor redovisas netto, det vill säga efter avdrag för de direkta kostnader som kan uppkomma vid försäljning av en tillgång. Gåvor där givaren eller förbundet bestämt att medlen ska användas till särskilda ändamål särredovisas som ändamålsbestämda medel i eget kapital.

Bidrag redovisas som intäkt när villkoren för att erhålla bidraget har uppfyllts. Erhållna bidrag redovisas som skuld till dess villkoren för att erhålla bidraget uppfylls. Alltså bidrag som erhållits för att täcka vissa kostnader redovisas samma räkenskapsår som den kostnad bidraget är avsett att täcka.

Ersättningar till anställda

Löpande ersättningar till anställda i form av löner, sociala avgifter och liknande kostnadsförs i takt med att de anställda utför tjänster. Eftersom alla pensionsförpliktelser klassificerats som avgiftsbestämda redovisas en kostnad det år pensionen tjänas in.

Inkomstskatt

Förbundets inskränkta skattskyldighet regleras i 7 kap. inkomstskattelagen (1999:1229). Den del i förbundet som avser näringsverksamhet är skattepliktig.

Förbundet är befriad från inkomstskatt i sin ideella verksamhet eftersom den uppfyller kraven som samhällsnyttig enligt skattelagstiftningen.

Balansräkningen

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats utifrån anskaffningsvärdet om inget annat anges nedan.

Materiella anläggningstillgångar

Inventarier med ett anskaffningsvärde under 50% av prisbasbeloppet har utifrån väsentlighetsbedömning huvudsakligen redovisats som kostnad.

Anskaffningsvärdet för materiella anläggningstillgångar förvärvade genom testamente eller gåva överensstämmer med det skattemässiga värdet. Bidrag, privaträttsliga och offentligrättsliga bidrag, som avser förvärv av materiell anläggningstillgång reducerar tillgångens anskaffningsvärde.

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår förutom inköpspriset även utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet. Utgifter för löpande underhåll och reparationer redovisas som kostnader när de uppkommer.

Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod. När tillgångarnas avskrivningsbara belopp fastställs, beaktas i förekommande fall tillgångens restvärde. Linjär avskrivningsmetod används.

Följande avskrivningstider tillämpas: Inventarier 5 år

Realisationsvinst respektive realisationsförlust vid avyttring av en materiell anläggningstillgång redovisas som övriga intäkter respektive övriga kostnader.

Finansiella tillgångar och skulder

Finansiella tillgångar och skulder redovisas i enlighet med kapitel 11 (Finansiella instrument värderade utifrån anskaffningsvärdet) i BFNAR 2012:1.

Vid anskaffningstidpunkten värderas finansiella tillgångar till anskaffningsvärde med tillägg för direkta transaktionsutgifter. Efter första redovisningstillfället värderas långfristiga finansiella tillgångar som inte är räntebärande till anskaffningsvärde med avdrag för nedskrivning.

Varulager

Varulagret är upptaget till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Därvid har inkuransrisk beaktats.

Anskaffningsvärdet beräknas enligt vägda genomsnittspriser. I anskaffningsvärdet ingår förutom utgifter för inköp även utgifter för att bringa varorna till deras aktuella plats och skick.

Avsättningar och ändamålsmedel

En avsättning redovisas i balansräkningen när förbundet har en legal eller informell förpliktelse till följd av en inträffad händelse och det är sannolikt att ett utflöde av resurser krävs för att reglera förpliktelsen och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Vid första redovisningstillfället värderas avsättningar till den bästa uppskattningen av det belopp som kommer att krävas för att reglera förpliktelsen på balansdagen. Avsättningarna omprövas varje balansdag.

Ändamålsbestämda medel i eget kapital redovisas medel som är bestämda till ett visst ändamål.

Not 2 Övriga externa kostnader med särskild redovisning av lokalkostnader

	2021-01-01- 2021-12-31	2020-01-01- 2020-12-31
Summa övriga externa kostnader utan lokalkostnader	1 163	1 658
Kontorslokal i Rissne	1 259	1 282
Lagerlokaler i Leksand	58	59
Lägenhet i Stockholm	42	40
Summa lokalkostnader (inkl driftkostnader)	1 359	1 381

Differens från årsredovisning 2020. Siffrorna för år 2020 har räknats om så det överstämmer bäst som jämförelse av samma kostnadsposter, samt man missade att ta med hyran för förrådet i Rissne där vi har vårt mellanarkiv lagrad.

Summa övriga externa kostnader	2 522	3 039
---------------------------------------	--------------	--------------

Not 3 Anställda och personalkostnader

Medelantalet anställda

	2021-01-01- 2021-12-31	2020-01-01- 2020-12-31
<i>Kontoret Rissne</i>		
Män	4	3
Kvinnor	6	6
Totalt	10	9

I medelantalet anställda ingår inte anställda som uppburit ersättning som understiger ett halvt prisbasbelopp 23 800 kr (23 650 kr). Detta har gjorts med stöd av BFNAR 2006:11.

Personalkostnader för styrelsen, anställda och uppdragstagarna

	2021-01-01- 2021-12-31	2020-01-01- 2020-12-31
Styrelsen inkl förbundsordförande	692	610
Anställda	4 393	3 877
Uppdragstagarna (ej får pensionsförmåner)	110	134
Summa löner och andra ersättningar	5 195	4 621
Sociala kostnader	1 624	1 202
Pensionskostnader inkl. särskild löneskatt	414	391
Övriga personalkostnader	135	141
Summa personalkostnader	7 368	6 355

Not 4 Byggnader och mark

Förbundet äger mark i Leksand med fastighetsbeckning Västanvik 109:2 och därmed betalar årligen fastighetsskatt på 1800 kr. Under år 2020 har SDR fått en fastighet i gåva med fastighetsbeckning Kjolen 20 i Karlstad. Avskiftning skedde redan under december 2020 så det blev rättelse under 2021.

	2021-12-31	2020-12-31
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden</i>		
-Vid årets början	359	250
-Nyanskaffningar		109
-Avyttringar och utrangeringar	-109	
Vid årets slut	250	359
<i>Akkumulerade avskrivningar</i>		
-Vid årets början	-250	-250
Redovisat värde vid årets slut	-	109

Not 5 Inventarier

	2021-12-31	2020-12-31
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden</i>		
-Vid årets början	1 562	1 562
Summa anskaffning	1 562	1 562
<i>Akkumulerade avskrivningar</i>		
-Vid årets början	-1 497	-1 434
-Årets avskrivning	-53	-63
Summa avskrivningar	-1 550	-1 497
Redovisat värde vid årets slut	12	65

Not 6 Andelar i SDR Tecken AB

	2021-12-31	2020-12-31
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden:</i>		
-Vid årets början	100	100
Redovisat värde vid årets slut	100	100

Förbundet har 100 % rösträttsandel genom sina 1000 andelar á 100 kr i TAB.

Not 7 Andra långfristiga värdepappersinnehav

	2021-12-31	2020-12-31
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden:</i>		
-Vid årets början	97	16
-Tillkommande tillgångar		81
Redovisat värde vid årets slut	97	97

Not 8 Varulager

	2021-12-31	2020-12-31
Värdet på lagervaror för profilprodukter och teckenspråksmaterial	266	302
Totalt	266	302

Värdet i lagervarorna har man minskat med inkuransvärde på 3 % av beräknat anskaffningsvärdet för lagervaror. Stor minskning i lagervärdet härör från större nedskrivning av värdet på handdukar som såldes till rabatterad pris.

Not 9 Checkräkningskredit

	2021-12-31	2020-12-31
Beviljad kreditlimit	2 000	2 000
Outnyttjad del	-2 000	-2 000
Utnyttjat kreditbelopp	-	-

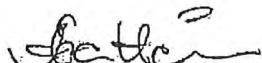
Not 10 Ställda säkerheter

	2021-12-31	2020-12-31
Fastighetsinteckningar	1 000	1 000
Företagsinteckningar	2 500	2 500
	3 500	3 500

Not 11 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

Pandemi börjar klinga av och återgång till det normala sker under 2022 med ökade fysisk träffar och personalen har sina arbetsplatser huvudsakligen på SDR:s kontor i Rissne.

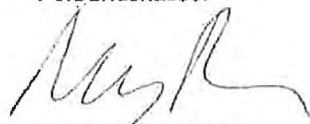
Stockholm 2022-03-11

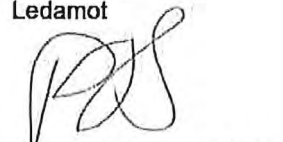

Åsa Henningsson
Förbundsordförande

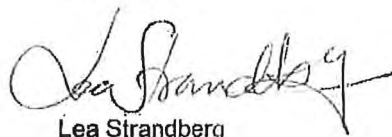

Joakim Hagelin Adeby
Vice ordförande

Daniel Littorin
Förbunds-kassör

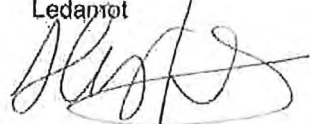

Maria Hermanson
Ledamot

Magnus Ryttervik
Ledamot

Pia Johnsson Sederholm
Ledamot

Lea Strandberg
Ledamot

Romeo Belcher
Ledamot

Hedvig Ledung
Ledamot

Vår revisionsberättelse har lämnats den 14 april 2022

Johan Engdahl
Auktoriserad revisor

Hans Rimberg
Förtroendevald revisor

REVISIONSBERÄTTELSE

Till kongressen i Sveriges Dövas Riksförbund, org.nr 882600-2282

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Sveriges Dövas Riksförbund för år 2021.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2021 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten Den auktoriserade revisorns ansvar samt Den icke-auktoriserade revisorns ansvar.

Vi är oberoende i förhållande till förbundet enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av förbundets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att avveckla verksamheten.

Den auktoriserade revisorns ansvar

Jag har att utföra revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

1. identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
2. skaffar jag mig en förståelse av den del av förbundets interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
3. utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
4. drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om förbundets förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förbundet inte längre kan fortsätta verksamheten.
5. utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Den icke auktoriserade revisorns ansvar

Jag har att utföra en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av Sveriges Dövas Riksförbunds resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Sveriges Dövas Riksförbund för år 2021.

Vi tillstyrker att kongressen beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till förbundet enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot förbundet.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot förbundet.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den auktoriserade revisorns professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för förbundets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Stockholm den 14 april 2022

Johan Engdahl
Auktoriserad revisor

Hans Rimberg
Förtroendevald revisor

Slutord

Vi i förbundsstyrelsen vill rikta ett stort tack till alla som på olika sätt bidragit till verksamheten det gångna året. Till alla våra lokala och regionala dövföreningar och anslutna organisationer vill vi tacka för ett fint samarbete. Tacksamhet känner vi också inför våra samarbetsparter som på olika sätt tillsammans med oss outtröttligt arbetar för mänskliga rättigheter och för ett bättre samhälle.

Ett varmt tack till personal som på flera olika sätt gjort förbundets arbete möjlig att genomföra. Ett särskilt tack till er som är medlemmar, förtroendevalda, allierade, bidragsgivare, kunder, sponsorer, lottprenumeranter av Månadslotten, ideella och eldsjälar.

Utan er alla skulle inte vårt arbete vara möjligt!

Åsa Henningsson
Förbundsordförande

Joakim Hagelin Adeby
Vice förbundsordförande

Daniel Littorin
Förbundskassör

Maria Hermanson
Ledamot

Pia Johnsson Sederholm
Ledamot

Hedvig Ledung
Ledamot

Lea Strandberg
Ledamot

Magnus Ryttervik
Ledamot

Rommel Belcher
Ledamot